

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

MUHASEBE FİNANSMAN

**BANKA VE KAMBIYO İŞLEMLERİ
343FBS034**

Ankara, 2011

-
- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
 - Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
 - **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	iii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ- 1	2
1. BANKALAR.....	2
1.1. Görevleri	2
1.2. Örgüt Yapısı.....	3
1.2.1. Bankalarda Yönetim Organizasyonu	4
1.2.2. Banka Genel Müdürlüklerinin Organizasyonu	6
1.2.3. Banka Şubelerinin Organizasyonu	7
1.3. Bankalarda Dış Ticaret Hizmetleri	9
1.3.1. Akreditif Kredisi.....	9
1.3.2. Kabul / Aval Kredisi.....	9
1.3.3. Ülke Kredileri	10
1.3.4. İthalatçı Firmalara Özel YTL Kredisi.....	10
1.3.5. Prefinansman Kredileri.....	11
1.3.6. Mal Mukabili İhracat Kredisi	11
1.3.7. T. Eximbank Kısa Vadeli İhracat Kredileri	11
1.3.8. İhracat Akreditifi İskontosu	12
1.3.10. Forfaiting	12
1.3.11. Forward İşlemleri.....	13
1.3.12. İthalat İşlem Türleri	14
1.3.13. İhracat İşlem Türleri	15
1.3.14. Transit Ticaret Hizmetleri.....	16
UYGULAMA FAALİYETİ	20
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	21
ÖĞRENME FAALİYETİ- 2	23
2. KAMBİYO.....	23
2.1. Banka ve Kambiyo Genel Müdürlüğü	24
2.2. İhracatta Kambiyo Yükümlülüğü.....	24
2.3. Döviz Alım Belgesi (DAB).....	25
2.4. Döviz Satım Belgesi (DSB)	26
2.4.1. İhracat ve İthalat Dosyalarını İzleme.....	27
2.5. DFİF (Destekleme ve Fiyat İstikrarı Fonu) Kesintisi	28
2.6. İhracat Bedellerinin Yurda Getirilmesi.....	29
2.7. Görünmeyen İşlem Hareketleri	30
2.8. Döviz Ödemesi Gerektiren İşlemler	30
2.8.1. İthalat Bedellerinin Ödenmesi	31
2.9. Döviz Tevdiat Hesabı (DTH).....	32
2.9.1. İhracat hesabının kapatılması	33
2.9.2. Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat ve Süper Döviz Hesapları.....	33
2.9.3. Alternatif Dövizli Mevduat (DCD)	34
2.10. Bankalarda Ödeme Sistemleri.....	35
Kim belirledi?.....	35
Temel ilkeleri uygulamada merkez bankalarının görevi nedir?	35

2.10.1. Elektronik Fon Transfer Sistemi (EFT) ve Elektronik Menkul Kıymet Transfer Sistemi (EMKT)	35
2.10.2. Moneygram.....	37
2.10.3. Akıllı SMS	39
2.10.4. Swift.....	40
2.10.5. IBAN	40
2.10.6. Bankaların Sunduğu Tahsilat Çözümleri.....	40
UYGULAMA FAALİYETİ	41
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	43
MODÜL DEĞERLENDİRME	45
CEVAP ANAHTARLARI.....	47
ÖNERİLEN KAYNAKLAR.....	49
KAYNAKÇA	50

AÇIKLAMALAR

KOD	343FBS034
ALAN	Muhasebe Ve Finansman
DAL/MESLEK	Dış Ticaret Ofis Elemanı
MODÜLÜN ADI	Banka Ve Kambiyo İşlemleri
MODÜLÜN TANIMI	Bankaların örgütsel yapısı ve görevleri hakkında bilgi verilen ve kambiyo işlemlerine ilişkin uygulamaların verildiği öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/24
ÖN KOŞUL	Öğrenci mesleki yabancı dil 1 ve 2 modüllerini almış olmalıdır.
YETERLİK	Banka ve kambiyo işlemlerini yapmak.
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaçlar Bu modül ile gerekli ortam sağlandığında, bankaların yapısını, kambiyo işlemlerini takip ederek ve döviz alım ve satım belgelerini ayırt edebileceksiniz. Amaç 1. Türkiye'deki bankaları ve müşterilerine verdikleri dış ticaret hizmetlerini tanıyacaksınız. 2. Bankaların dış ticaretteki kambiyo uygulamalarını takip edebileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Bilgisayar, Yazıcı, Kağıt, Form belgeler,Bilanço,CD,Bilgisayar masası,Hesap makinası
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan her faaliyetten sonra, verilen ölçme araçlarıyla kazandığımız bilgi ve becerileri ölçerek kendi kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen; modül sonunda sizin üzerinizde ölçme aracı uygulayacak, modül ile kazandığımız bilgi ve becerileri ölçerek, değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Temel olarak ihracat ve ithalat faaliyetlerinden oluşan dış ticaret, ülkelerin dünyada adeta var olma savaşlarının iktisadi açıdan önemli bir silahı olmaktadır. Öyle ki ülkeler dünyada hem iktisadi hem siyasi açıdan söz sahibi olmak amacıyla dünya dış ticaret hacminden daha fazla pay alıp iktisadi menfaatlerini gerçekleştirmek için büyük bir rekabet ortamı oluşturmuşlardır. Bu ortamda başarılı olmanın gerekli şartları, eksiksiz bir hukuki altyapıya ve yeni teknoloji üretimiyle desteklenen bir istikrarlı makroekonomik sisteme sahip olmaktır. Bu niteliklere sahip bir ülke dışa açılma potansiyeli taşıyor demektir ama sahip olması gereken bir nitelik daha vardır ki, o olmazsa ilgili ülkenin, potansiyelini uygulamaya geçirmesi çok zor olur. O nitelik, dış ticaret yapmasını yani dış ticaretin işlem tekniklerini, bankacılık ve dış ticarete bankacılık ve kambiyo uygulamalarını bilmektir.

Bu modülde Türkiye'deki ekonomik hayatın ve dış ticaretin vazgeçilmez kurumlarından biri olan bankaların yapısı ile bankacılık ve kambiyo uygulamalarını öğreneceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 1

AMAÇ

Bu öğrenme faaliyeti ile Türkiye'deki bankaları ve müşterilerine verdikleri dış ticaret hizmetlerini tanıyacaksınız.

ARAŞTIRMA

Bu öğrenme faaliyetine başlamadan önce yapmanız gereken araştırmalar şunlardır:

- Çevrenizdeki bir bankanın internet adresine girerek verilen hizmetleri inceleyiniz.
- 5411 Sayılı Bankacılık Kanununu inceleyerek bankalar hakkında bilgi edininiz.

1. BANKALAR

Banka terimi İtalyanca “banco” kelimesinden gelmektedir. Bugünkü ekonomik ve ticari ilişkiler içinde çok önemli bir yer tutan banka; sermaye, para ve kredi konularına giren her çeşit işlemleri yapan ve düzenleyen, özel veya kamusal kişilerle işletmelerin bu alandaki her türlü gereksinimlerini karşılamak üzere faaliyet gösteren ekonomik birimdir.

5411 sayılı Bankacılık Kanunu, finansal piyasalarda güven ve istikrarın sağlanmasına, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasına, tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunmasına ilişkin usul ve esasları belirtir. Ülkemizde bankalar anonim şirket şeklinde kurulurlar. Bankacılık kanununda yer almayan hususlar için anonim şirket hükümleri uygulanır.

Türkiye'de kurulu mevduat bankaları, katılım bankaları, kalkınma ve yatırım bankaları, yurt dışında kurulu bu nitelikteki kuruluşların Türkiye'deki şubeleri, finansal holding şirketleri, Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye Katılım Bankaları Birliği, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve bunların faaliyetleri 5411 sayılı Bankacılık Kanunu hükümlerine tabidir.

1.1. Görevleri

Bankalar, diğer kanunlarda öngörülen hükümler saklı kalmak kaydıyla aşağıda belirtilen faaliyetleri gerçekleştirebilirler(5411 Bankacılık Kn.md.4):

- Mevduat kabulü.
- Katılım fonu kabulü.
- Nakdi, gayrinakdi her cins ve surette kredi verme işlemleri.

d) Nakdi ve kaydi ödeme ve fon transferi işlemleri, muhabir bankacılık veya çek hesaplarının kullanılması dahil her türlü ödeme ve tahsilat işlemleri.

e) Çek ve diğer kambiyo senetlerinin iştirası(satın alma) işlemleri.

f) Saklama hizmetleri.

g) Kredi kartları, banka kartları ve seyahat çekleri gibi ödeme vasıtalarının ihracı ve bunlarla ilgili faaliyetlerin yürütülmesi işlemleri.

h) Efektif dahil kambiyo işlemleri; para piyasası araçlarının alım ve satımı; kıymetli maden ve taşların alımı, satımı veya bunların emanete alınması işlemleri.

i) Ekonomik ve finansal göstergelere, sermaye piyasası araçlarına, mala, kıymetli madenlere ve dövizde dayalı; vadeli işlem sözleşmelerinin, opsiyon sözleşmelerinin, birden fazla türev aracı içeren basit veya karmaşık yapıdaki finansal araçların alımı, satımı ve aracılık işlemleri.

j) Sermaye piyasası araçlarının alım ve satımı ile geri alım veya tekrar satım taahhüdü işlemleri.

k) Sermaye piyasası araçlarının ihraç veya halka arz yoluyla satışına aracılık işlemleri.

l) Daha önce ihraç edilmiş olan sermaye piyasası araçlarının aracılık maksadıyla alım satımının yürütülmesi işlemleri.

m) Başkaları lehine teminat, garanti ve sair yükümlülüklerin üstlenilmesi işlemleri gibi garanti işleri.

n) Yatırım danışmanlığı işlemleri.

o) Portföy işletmeciliği ve yönetimi.

p) Hazine Müsteşarlığı ve/veya Merkez Bankası ve kuruluş birlikleri nezdinde oluşturulan bir sözleşme kapsamında üstlenilen yükümlülükler çerçevesinde alım satım işlemlerine ilişkin piyasa yapıcılığı.

r) Faktöring ve forfaiting işlemleri.

s) Bankalararası piyasada para alım satımı işlemlerine aracılık.

t) Finansal kiralama işlemleri.

u) Sigorta acenteliği ve bireysel emeklilik aracılık hizmetleri.

v) Kurulca belirlenecek diğer faaliyetler.

Mevduat bankaları (b) ve (t), katılım bankaları (a), kalkınma ve yatırım bankaları (a) ve (b) bentlerinde belirtilen faaliyetleri gerçekleştiremezler.

1.2. Örgüt Yapısı

Her işletmede olduğu gibi banka işletmelerinde de başarılı sonuçlar alınabilmesi, etkili, kolay bir biçimde yönetilmesini sağlayacak bir organizasyona sahip olmasına bağlıdır.

Bankaların organizasyon biçim ve yapıları kendi aralarında çok çeşitlilik gösterdiği gibi bankaların kendi şubeleri daönemli farklılıklar gösterebilmektedir. Bazı şubeler tüm işlemlerin (kurumsal, ticari ve bireysel) yapıldığı büyük şubeler olarak örgütlenirken, bazı şubeler sadece kurumsal kredi vermek üzere, bazıları sadece bireysel işlemler için ve bazıları da sadece ticari işlemleri yoğun olan orta ve küçük boy firmalarla çalışmak üzere örgütlenmektedirler.

Bankaların kurumsal yönetime ilişkin yapı ve süreçler ve bunlara ilişkin ilkeler Sermaye Piyasası Kurulu ile kuruluş birliklerinin de görüşü alınarak Kurul tarafından belirlenir.

Bankaların yönetim yapıları, üst yönetim organları, genel müdürlük ve şubeler şeklinde sıralanabilir.

1.2.1. Bankalarda Yönetim Organizasyonu

- **Genel Kurul:** Banka pay sahiplerinin oluşturduğu normal olarak yılda bir kez toplanan bir organdır. Bankalarda en yüksek karar organıdır. Genel kurulda pay sahipleri; organların atanması, bilanço ve kar zarar hesapları gibi mali tabloların onayı, olağanüstü yedek akçelerin ayrılması, kar dağıtımını gibi anonim şirketlerde olduğu gibi uygulanır. Oy hakkı olan pay sahipleri bu haklarını kendileri kullanacakları gibi pay sahibi olan ya da ana sözleşmede aksine hüküm bulunmadıkça, pay sahibi olmayan üçüncü şahıslar aracılığıyla kullanabilir.(TTK.md.360)
- **Yönetim Kurulu:** Genel kuruldan sonra en yetkili organ yönetim kuruludur. Bankacılık Kanununa göre; bankaların yönetim kurulları genel müdür dahil beş kişiden az olamaz. Genel müdür, bulunmadığı hallerde vekili, yönetim kurulunun doğal üyesidir. Yönetim kurulu kredi açmaya yetkili üç kuruldan bir tanesidir. Kredi açma yetkisi yönetim kuruluna aittir.

Yönetim kurulu; kredi açma, onay verme ve diğer idari esaslara ilişkin politikaları oluşturmak, bunların uygulanmasını ve izlenmesini sağlamak ve gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. Belirli bir tutarın üzerindeki krediler yönetim kurulunun onayı ile açılır. Yönetim kurulu banka faaliyetlerini yönlendirir, politikalarını tespit eder ve bu politikaların izlenmesini temin edecek şekilde banka işlemlerini denetler.



Resim 1.1: Yönetim kurulu toplantısı

Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyette bulunan yurt dışında kurulu bankaların Türkiye'deki yönetim merkezlerinde, yönetim kurulu yetki ve sorumluluklarını taşıyan, merkez şube müdürünün de dahil olduğu en az üç kişilik bir müdürler kurulu oluşturmaları zorunludur.

İç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemlerinin ilgili mevzuata uygun olarak tesis edilmesi, işlerliğinin, uygunluğunun ve yeterliliğinin sağlanması, finansal raporlama sistemlerinin güvence altına alınması, banka içindeki yetki ve sorumlulukların belirlenmesi yönetim kurulunun sorumluluğundadır.

- **Denetim Komitesi:** Bankaların, yönetim kurullarınca yönetim kurulunun denetim ve gözetim faaliyetlerinin yerine getirilmesine yardımcı olmak üzere denetim komitesi oluşturulur. Denetim komitesi en az iki üyeden oluşur. Denetim komitesi üyeleri icrai (yürütme) görevi bulunmayan yönetim kurulu üyeleri arasından seçilir. Türkiye'de şube olarak faaliyet gösteren bankalarda ise kendisine bağlı icrai mahiyette faaliyet gösteren bir birim bulunmayan müdürler kurulu üyelerinden biri görevlendirilir.

Denetim komitesi, iç kontrol, iç denetim ve risk yönetimi sistemleri kapsamında oluşturulan birimlerden ve bağımsız denetim kuruluşlarından; görevlerinin ifasıyla ilgili olarak düzenli raporlar almak ve bankanın faaliyetlerinin sürekliliği ve güven içinde yürütülmesini olumsuz etkileyebilecek hususlar veya mevzuata ve iç düzenlemelere aykırılıklar bulunması halinde bu hususları yönetim kuruluna bildirmekle yükümlüdür.

Denetim komitesi, altı aylık dönemleri aşmamak kaydıyla icra ettiği faaliyetlerin sonuçları ile bankada alınması gereken önlemlere, yapılmasına ihtiyaç duyulan uygulamalara ve bankanın faaliyetlerinin güven içinde sürdürülmesi bakımından önemli gördüğü diğer hususlara ilişkin görüşlerini yönetim kuruluna bildirmekle yükümlüdür.

- **Teftiş Kurulu:** Bankalar bütün birim, şube ve konsolidasyona tabi ortaklıklarını kapsayan bir iç denetim sistemi kurmak zorundadır. Bu çerçevede, faaliyetlerin mevzuata, ana sözleşmeye, iç düzenlemelere ve bankacılık ilkelerine uygunluğu, banka müfettişleri tarafından denetlenir. Bankaların işlemlerinin bankacılık ilkeleri ve mevzuatına uygunluğunu denetlemek üzere yeteri kadar müfettiş çalışmaları Bankacılık Kanununda zorunlu tutulmuştur. Müfettişlet teftiş kurulunu oluşturur. Teftiş kurulu başkanlığı organizasyon şeması içinde üst yönetim kademesinde değerlendirilen bağımsız bir yapı olarak yerini alır.

İç denetim faaliyetleri, tarafsız ve bağımsız bir şekilde, gerekli mesleki özen gösterilerek, yeterli sayıda müfettiş tarafından yerine getirilir. Ana ortaklık niteliğindeki bankanın iç denetiminde görev alanlar konsolidasyona tabi ortaklıklarda iç denetim görevini ifa edebilir. İç denetimle görevli birimce veya yetkili müfettişlerce Bankacılık Kanununun 29 uncu maddesinin ikinci fıkrası kapsamında düzenlenecek iç denetim raporunun, en az üçer aylık dönemler itibarıyla ve denetim komitesi aracılığıyla yönetim kuruluna verilmesi zorunludur.

- **Kredi Komitesi:** Kredi komitelerini görevi görevi büyük montanlı kredilerinin onaylanması veya reddedilmesi, sornlu kredilerin kontrolü ve toplam kredi portföyünün risk düzeyini en alt düzeyde tutarak faaliyetlerinin sürdürülmesi şeklinde özetlenebilir.



Resim 1. 2: Kredi ödeme işlemleri

1.2.2. Banka Genel Müdürlüklerinin Organizasyonu

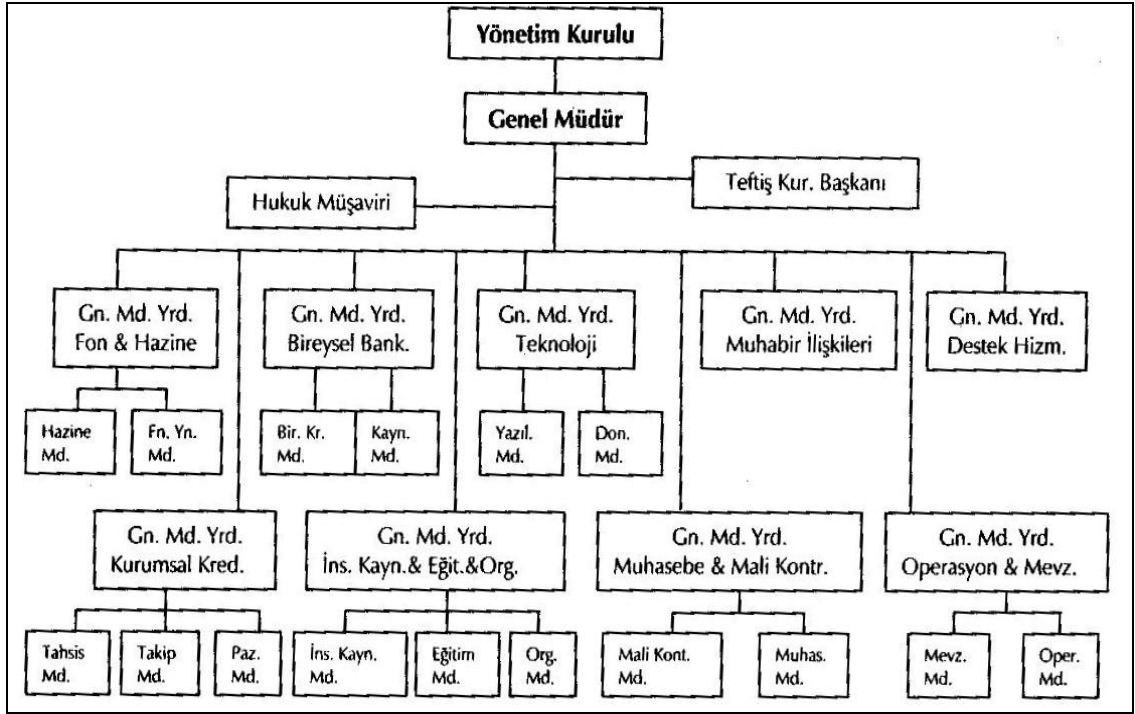
Genel Müdürlük organizasyonu bankalar arasında farklılıklar gösterir. Bankaların büyüklüğüne göre, bazen birkaç bölüm bir Genel Müdür Yardımcısına bağlanırken, bazen iş yoğunluğu fazla olan bölümler tek bir Genel Müdür Yardımcısına bağlanmaktadır.

Genel olarak aşağıdaki bölümler birer Genel Müdür Yardımcısının sorumluluğundadır:

- Hazine ve Fon Yönetimi
- İnsan Kaynakları, eğitim, Organizasyon, İdari İşler, Reklam ve Halkla İlişkiler
- Genel Muhasebe, Mali Kontrol ve Bütçeleme,
- Operasyon ve Mevzuat
- Teknoloji
- Kurumsal Krediler
- Bireysel Bankacılık
- Muhabir İlişkiler

Genel Müdür Yardımcıları doğrudan Genel Müdüre bağlı olmakta ya da Genel Müdüre veya Yönetim Kuruluna bağlı bir Teftiş Kurulu Başkanı ve Hukuk Müşaviri bulunmaktadır.

Bankanın hacmi ve bağlı olarak bölümlerin hacmi büyüdükçe bağlı bölümlerin özzerkleşmesi ve daha az sayıda bölümün Genel müdür Yardımcısına bağlanması söz konusu olabilir. Orta büyüklükte bir bankanın Genel Müdürlük organizasyonu aşağıdaki biçime yakın olacaktır.



Şekil 1.1: Banka organizasyon şeması

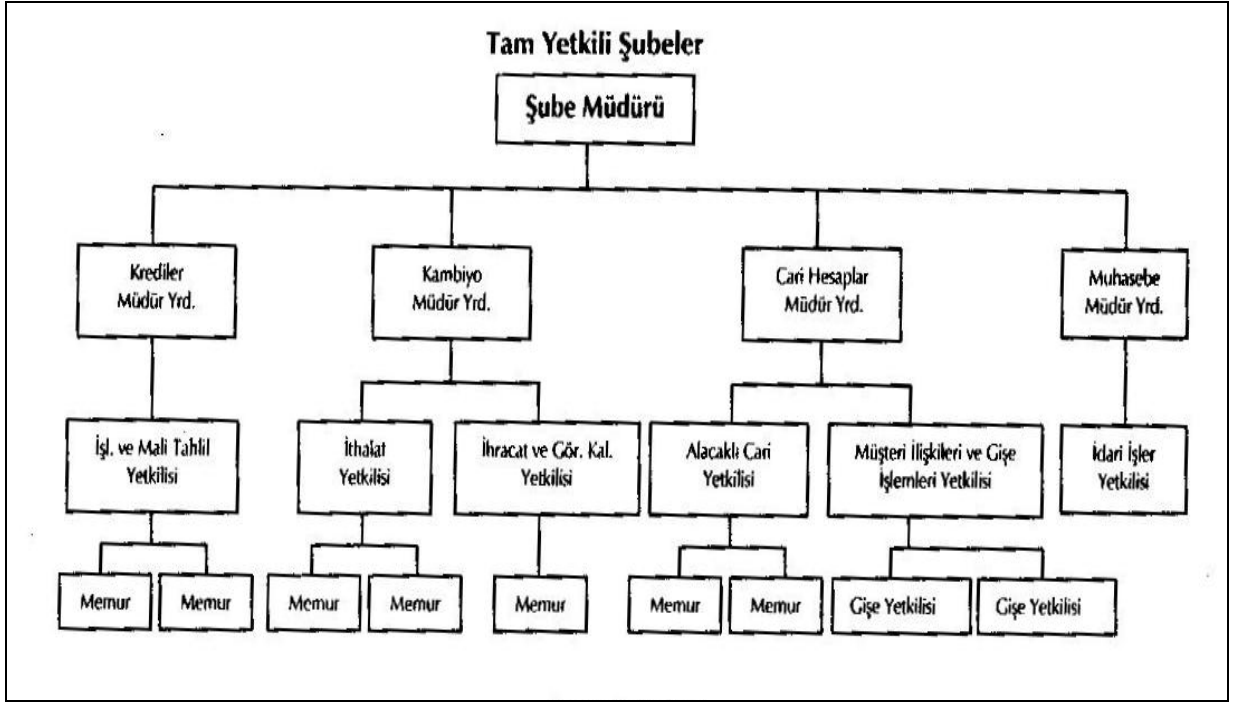
1.2.3. Banka Şubelerinin Organizasyonu

Bankaların yapılarına ve hedeflerine göre çok farklı örgütlenme modeli olmakla beraber temelde iki ana örgütlenme modeli vardır. Çok şubeli ve geniş kitlelere hitaben çalışan bankalar ve az sayıda müşteriyle yüksek hacimli çalışan toptancı bankalar. Birinci kategoride yer alan bankaların şubeleri kambiyo açısından tam yetkili olan ve aracı şubeler olarak bölünmüştür.

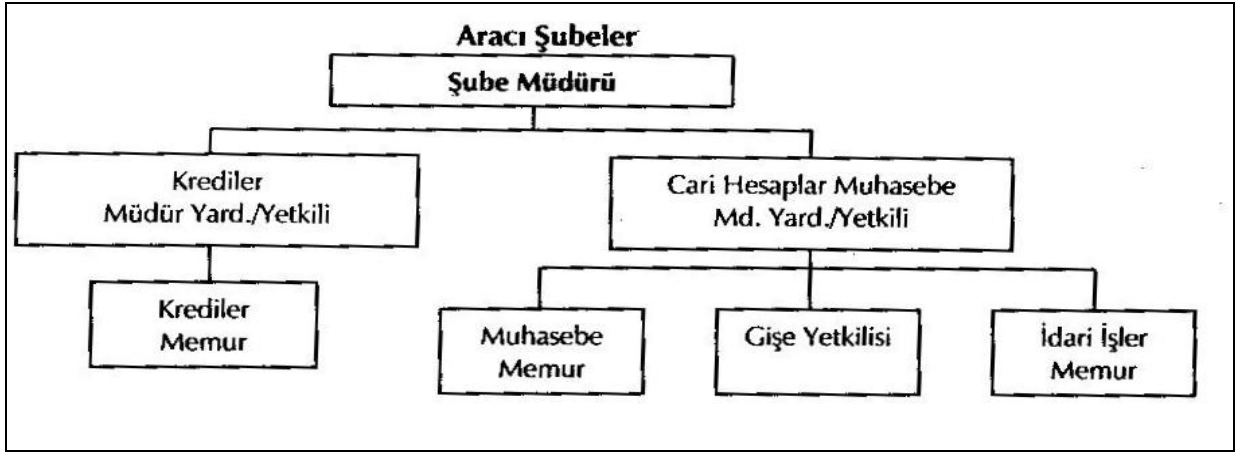
- **Geleneksel Bankalar Şube Organizasyonları:** Çok şubeli ve geniş halk kitlelerine hizmet veren bankaların şubeleri ikiye bölünmüştür. Kambiyo işlemlerine tam yetkili olan şubeler ve aracı şubeler. Bu şubeler arasındaki temel örgütlenme farkı; kambiyo işlemlerini yerine getirme durumunda olan yetkili şubelerin kambiyo servislerinin olmasıdır.
- **Tam Yetkili Şubeler:** Bu şubelerde örgütlenmiş olan kambiyo servisleri, transferler dışında hem kendi şubelerine hem de kambiyo açısından kendilerine bağlı olan aracı şubelerin ithalat, ihracat ve görünmeyen kalemler işlemlerini yerine getirirler. Tam yetkili şubeler, aynı zamanda büyük şubeler olduğu için kambiyo bölümlerinin dışında genellikle krediler, cari hesaplar bölümleri de bağımsız olarak örgütlenmişlerdir. Bu bölümlerin başında genellikle müdür yardımcısı düzeyinde (bazı bankalarda II. Müdür ünvanı da kullanılmaktadır) yöneticiler bulunur.

- **Aracı Şubeler:** Aracı şubeler, kendi adlarına kambiyo işlemi yapma yetkileri olmayan, kambiyo işlemi yapabilmek için bağlı buldukları yetkili şubeye gerekli dökümanla birlikte başvurması gereken şubelerdir. Bu şubelerde, şube müdürünün altında müdür yardımcısı, II. Müdür ya da yetkili düzeyinde yöneticiler tarafından yönetilen cari hesaplar ve krediler servisleri bulunmaktadır. İşlem hacmi çok küçük olan bazı şubelerde tüm servislerin başında yetkili ya da yetkili yardımcısı düzeyinde sadece bir yönetici bulunabilmektedir.

Aşağıda Tam Yetkili ve Aracı Şubelerin örgütlenmelerine örnek şemalar yer almaktadır.



Şekil 1. 2: Tam yetkili şube organizasyon şeması



Şekil 13: Aracı şubeler organizasyon şeması

1.3. Bankalarda Dış Ticaret Hizmetleri

Bankalar yukarıda da verildiği gibi dış ticaret ile ilgili pek çok işlevi de yerine getirirler. Bankaların verdiği dış ticaret ile ilgili işlemleri sırası ile tanıyalım.

1.3.1. Akreditif Kredisi

İthalat işlemlerinde, mal bedeli ödeme yöntemi olan akreditif işlemi, ithalatçının, ihracat yaptığı ülkedeki alıcının talebine dayanarak bir banka aracılığı ile ayrıntıları verilmiş bir malın veya hizmetin ihracatçıya ödeme yapılması yönündeki şartlı bir taahhüttür. Yurt dışından ithalat yapan tüm firmalar bu krediden yararlanabilirler.

- Avantajları;
 - **Güven;** Açılan **Akreditif** ile ithalatçı, bankanın güvenilirliği ve saygınlığından faydalanmış olur.
 - **İş kolaylığı–maliyet–garanti;** Kredilendirilen firma, yurt dışından ithal edeceği mallar için sermaye bağlamadan, ithal edeceği ürünlerin eksiksiz ve uygun bir şekilde elde edeceği garantisini sağlamış olur.

1.3.2. Kabul / Aval Kredisi

İthalat işlemlerinde, ithalatçının mal bedelini vadeli ödemek istemesi, ihracatçının da ithalatçının bankasından, öngörülen vade sonunda mal bedeline ilişkin ödemenin yapılacağını garanti edilmesini istediği durumlar olabilmektedir. Kabul/Aval Kredisi, ithalatçı firmanın malı teslim aldıktan sonra, satıcı ile anlaştıkları ve poliçe üzerinde belirtilen bir tarihte ödeme yapmasını içeren bir üründür.

Akreditifli, vesaik veya mal mukabili olmak üzere yapılabilecek kabul kredili ödeme şeklinde düzenlenecek poliçelerin vadeleri kabul tarihinden başlamak üzere herhangi bir süre ile sınırlı olmaksızın serbestçe belirlenir.

Bu gayrinakdi kredi uygulamasında, işlemin vadesi ve türüne göre belirlenen oranlar üzerinden diğer eklentileriyle birlikte, kredi kullanıcısı firmadan komisyon tahsil edilmektedir. Yurt dışından ithalat yapan bütün firmalar yararlanabilirler.

- Avantajları;
 - **Güven;** Açılan **kabul kredisi** ile firma bankanın güvenilirliği ve saygınlığından faydalanmış olur.
 - **İş kolaylığı–maliyet–garanti;** Firma yurt dışından ithal edeceği mallar için sermaye bağlamadan, ithal edeceği ürünlerin eksiksiz ve uygun bir şekilde elde edeceği garantisini sağlamış olur.

1.3.3. Ülke Kredileri

Avrupa ülkeleri, Amerika, Japonya gibi ülkelerin kendi ülkelerinden yapılacak ihracatların artırılması amacıyla, ülkesinden ithalat yapacak firmalara, ilgili İhracat Kredi Kuruluşları vasıtasıyla sunduğu orta vadeli finansman sağlayan ve Bankalarca aracılık edilen dış ticaret hizmetidir.

Bu ülkelerin bazıları ve ilgili kuruluşları şunlardır: Almanya (HERMES), İsviçre (ERG), ABD (US EXIM), ABD'nin ayrıca Tarım Bakanlığı'na bağlı Commodity Credit Corporation (CCC) tarafından yürütülen ve Amerika'dan ithal edilecek tarım ürünlerinin finansmanında kullanılan GSM 102 ve GSM 103 kredileri, İtalya (SACE), Fransa (COFACE), Japonya (MITI) gibi.

- **Avantajları;**
 - Firmalara, yatırım ile ilgili projelerinde destek sağlar.
 - Firmalar, yüksek bir likidite ve satın alma gücü kazanır.
 - Piyasa koşullarına göre yurt içinden kullanılacak kredilere göre daha uzun vadeli bir finansman sağlar.
 - Yurt içinden sağlanacak kredilere göre daha düşük faizle borçlanma imkanı verir.
 - Firmaların kredileri YTB ve DiİB kapsamında kullanmaları ve ortalama vadenin 1 yıldan uzun olması durumunda KKDF'den istisna tutulmaktadır.

1.3.4. İthalatçı Firmalara Özel YTL Kredisi

Yurtdışına açılmak isteyen işletmelere destek olmak, ülkemize döviz kazandıracak ihracat projelerinde yer almak, ve özellikle hammadde ithalatına bağımlı olan ülkemizde ithalatın finansmanına destek vermek amacıyla **İthalatçıya Özel Kredi** diye adlandırdığımız yeni bir risk yönetimi ürünü sunuluyor.

Dalgalı kur rejiminde, piyasalarda YTL'nin dolara karşı aşırı değer kazanması ve dolar kurunun oldukça düşmüş olması, döviz borçlusu olan ithalatçı firmaların döviz borcundan kurtulması için iyi bir ortam ve fırsat yaratıyor.

Buradan hareketle, döviz borcu olan ithalatçı firmaları borcundan kurtarmak ve dövizdeki kur artışından firmaları korumak amacıyla aylık veya 3 aylık eşit taksit ödemeli, 12 veya 24 ay vadeli cazip faiz oranları ile kullanılır.

Ürün Adı	İthalatçı Firmalara Özel YTL Kredi
Vade	12 veya 24 ay
Kullanım Şekli	Aylık veya 3 aylık eşit taksit ödemeli olarak kullanılır.
Teminat	Kullanılan kredi karşılığında satılan dövizin mevduat rehni veya diğer teminatlar (kefalet, ipotek ve menkul rehni, hazine bonusu ve devlet tahvili rehni gibi) alınır.

1.3.5. Prefinansman Kredileri

Prefinansman, ihracat, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı faaliyetlerle ilgili mal ve hizmet alımlarının finansmanında kullanılmak üzere, firmaların bizzat kendilerince yurt dışındaki alıcıdan veya uluslararası finans kuruluşlarından döviz ya da efektif olarak sağladıkları ve Türkiye'deki bankalar aracılığıyla kullanabildikleri kredilerdir.

Söz konusu kredi kullanımlarına bankalarca garanti verilerek ya da verilmeksizin aracılık edilmektedir. Yurt dışından kaynak bulabilen tüm firmalar bu krediden yararlanabilirler.

➤ **Avantajları;**

- **Faiz avantajı;** Prefinansman kredileri, dış piyasalardan sağlandığından, faiz oranları yurt içindeki döviz kredilerine nispeten daha düşük olur.
- **Düşük maliyet;** Başlangıçta KKDF'den istisna tutulur.

1.3.6. Mal Mukabili İhracat Kredisi

Ülkemizin ihracat konusunda son yıllarda gösterdiği başarılı atılımlar ve ihracatımızın %75'ini **Mal Mukabili İhracat** işlemlerinin oluşturmasından hareketle, bu türdeki ihracat işlemlerinin kredilendirilmesinde şirketlerin teminatlandırma gücü yaşadığı gerçeği göz önünde bulundurularak, mal mukabili ihracat yapan firmaların kredi ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla yeni bir döviz kredisi ürünü sunulmaktadır.

1.3.7. T. Eximbank Kısa Vadeli İhracat Kredileri

T.Eximbank tarafından, Dış Ticaret Sermaye Şirketleri hariç, ihracatçı veya imalatçı vasfına sahip ihracatçı firmalar ile ihracat bağlantılı mal üreten imalatçı firmalara (sadece malın nihai üreticilerine), belirli malların serbest dövizle kesin olarak ihracı taahhüdü karşılığında kullanılan ve Bankalarca da aracılık edilen Yeni Türk Lirası ve Döviz ihracat kredisi türüdür. İhracat faaliyetinde ve ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı faaliyetlerde bulunan ticari işletmeler söz konusu krediden yararlanabilirler.

➤ **Avantajları;**

- **Düşük maliyet;** Söz konusu kredi vergi, resim ve harç ile KKDF istisnasına tabidir.
- **Sabit faiz;** Faiz oranı vade sonuna kadar aynı kalır.
- **Faiz avantajı;** Faiz oranları Eximbank tarafından piyasa faiz oranlarına göre daha düşük belirlendiği için firmalara faiz avantajı sağlar.

1.3.8. İhracat Akreditifi İskontosu

Teyitli veya teyitsiz vadeli akreditifle ihracat yapan firmaların akreditiflerinin iskonto edilmesi neticesinde, ilgili döviz cinsi karşılığı YTL olarak kullanılan kredidir. İthalatçının vadesinde ihracat bedelini ödemesiyle kredi riski tasfiye edilir. İhracatlarını akreditif bazında gerçekleştiren firmalar kullanabilir.

➤ **Avantajları;**

- **Likidite;** Vadeli akreditifle yapılan ihracat bedellerinin gelmesinden önce iskonto edildiğinden likidite sağlar.
- **Bilanço;** Kredi işlemi olmadığı için bilançoda yer almaz.

1.3.9. İhracat Factoringi

İhracatçıların kısa vadeli mal mukabili açık hesap satışlarından doğan alacaklarının, borçlunun iflas ve ödeme riskine karşı korunması ve işletmenin ihtiyacı üzerine doğan talebi ile fatura tutarının %80'ine kadar olan meblağın ihracatçıya avans olarak ödenmesidir.

➤ **Avantajları;**

- Vadeli satışlardaki artışın getireceği ek finansman yükünü düşünmeden firmalar satışlarını artırabilirler ve mevsimlik satışların getirdiği ek finansman yükünü rahatlıkla karşılayabilirler.
- Hammadde alımlarında peşin ödeme yaparak nakit ödeme indiriminden yararlanarak üretim maliyetlerini aşağı çekebilirler.
- Nakit gücü nedeniyle kredi kurumları nezdinde kredi değerliliğini artırabilirler.
- Nakit akım planlarını kolayca ve gerçekçi bir şekilde hazırlayabilirler.
- Firmaların rekabet gücünü yükseltir.
- Alıcı ile yaptıkları sözleşmeye uygun sevkiyat yaptıkları takdirde firmalar riske karşı tam koruma altındadır.

1.3.10. Forfaiting

İhracatçı firmaların yapmış oldukları en az 6 ay vadeli satışlardan doğan ve kambiyo senedi, garanti mektubu veya başka bir araç ile belgelenmiş alacakların, ihracatçıya veya belgelerin lehtarına rücu etme şartı olmadan bir finansman kuruluşu tarafından satın alınması işlemi olan **Forfaiting**'e Bankalarca aracılık edilmektedir.

Söz konusu işlemde satın alınacak belgenin borçlusunun Bankalarca değerlendirilmesi esas olup, borçlu itibar yönünden birinci sınıf olmadığı sürece belgenin üzerinde muteber bir bankanın avali bulunmalıdır. İşlemin sorunsuz yürütülmesi ve maliyetin önceden bilinmesi açısından ihracatçının kendi çıkarı için malın sevkinden önce Bankaya başvurması gerekmektedir.

➤ **Avantajları;**

• **İhracatçı açısından avantajları:**

- Likiditesi artar.
- Kredi değerliliği ve kredi alabilme kapasitesi artar.
- Kendisine rücu edilmeden (without resource) finansman sağlar.
- Riski yoktur.
- Alıcısına tanıdığı vadeli satıştan dolayı herhangi bir tahsil ve takip sorunu ile bunlara ait masraf yoktur.
- Finansmanın maliyetini önceden ve kesinlikle bildiğinden ticari sözleşmeyi daha sağlıklı yapar.
- Pazarlama ve rekabet gücü artar.

• **İthalatçı açısından avantajları**

- Malı peşin alıp bedelini belirli bir vade sonunda ödeyeceğinden kendisine tanınmış bu finansman kolaylığının maliyetini önceden ve kesin olarak bilme avantajına sahiptir.
- Satıcının riskten korunduğunu bildiği için pazarlığını daha iyi yapabilir.
- Gayri nakdi kredi kullanmış olduğundan nakdi kredi kullanma imkânını saklı tutar.

1.3.11. Forward İşlemleri

Çeşitli para birimlerinin ileri bir tarihte, bugünden belirlenen kurlar ve parite üzerinden değiştirilmesini sağlayan kontratlardan oluşan bir dış ticaret ürünüdür. Özellikle ithalat ve ihracat işlemlerinde dalgalı kur riskinden korunmak isteyen tüm firmalar bu üründen yararlanabilir.

➤ **Avantajları;**

- Döviz riskinin yönetilebilmesine imkan verir.
- Vadeli ödeme veya tahsilât durumunda kurun önceden belirlenmesi sayesinde kurdaki dalgalanmaların olumsuz etkisinden korunma sağlar.
- Kur belirsizliğini ortadan kaldırarak sağlıklı fiyatlandırma ve bütçeleme yapılmasına imkan tanır, firmaların esas faaliyetlerine odaklanmasını mümkün kılar.
- Nakit akışında ve karlılıktaki beklenmedik dalgalanmaları önler, doğru kar projeksiyonlarının yapılabilmesini sağlar.

➤ **Kimler yararlanabilir?**

- **İthalat yapan firmalar;** İleri bir tarihte yapacakları ödeme esnasında kurlardaki artış ihtimaline karşı tedbir almak amacıyla yararlanabilirler.
- **İhracat yapan firmalar;** İleri bir tarihte tahsil edecekleri ihracat dövizlerini bozduracakları zaman kurların düşme ihtimalinden korunmak amacıyla yararlanabilirler.

1.3.12. İthalat İşlem Türleri

- **Peşin ödeme;** Mal bedelinin, ithalat konusu malların sevkinden önce ödendiği bir ödeme şeklidir. Mallar, ihracatçı tarafından bedeli alındıktan sonra gönderilir.
- Alıcı, mal bedelini peşin ödeyeceği için, peşin ödeme indirimi alma olanağı bulur.
 - Alıcı, akreditif işlemleri için masraf ve komisyon ödemek zorunda kalmaz.
- **Vesaik mukabili ödeme;** Yurt dışındaki ihracatçı firma tarafından, ihraç edilen malın teslim alınması ile ilgili belgelerin, mal bedelinin ödenmesi kaydıyla muhabir banka üzerinden bankamız kanalıyla yurt içindeki alıcıya teslim edilmesini içeren bir hizmettir.
- Alıcı, akreditif işlemleri için masraf ve komisyon ödemek zorunda kalmaz.
- **Mal mukabili ödeme;** İhracatçı tarafından sevk edilen malların gümrüklerden çekildikten sonra bedellerinin transfer edilmesi şeklinde yapılan ithalattır.
- İthalatçı firma, malı teslim aldıktan sonra ödeme yaptığı için tamamen risksiz bir ithalat işlemidir.
 - Alıcı akreditif işlemleri için, masraf ve komisyon ödemek zorunda kalmaz.
- **Kabul kredili ödeme;** İthalatçı firmanın malı teslim aldıktan sonra, satıcı ile anlaşmaları ve poliçe üzerinde belirtilen bir tarihte ödeme yapmasını içeren bir dış ticaret yöntemidir.

Akreditifli, vesaik veya mal mukabili olmak üzere yapılabilecek kabul kredili ödeme şeklinde düzenlenecek poliçelerin vadeleri, kabul tarihinden başlamak üzere herhangi bir süre ile sınırlı olmaksızın serbestçe belirlenir.

Kabul kredili işlemlerde yurt dışındaki alacaklısının talep veya kabul etmesi halinde poliçenin tabi tutulduğu esaslar dahilinde bononun da kabul edilmesi mümkün bulunmaktadır.

- İthalatçı firma, vadeli mal alma olanağı bulur.

➤ **Akreditif çeşitleri;** İthalatçının bankasının ayrıntıları belirtilen mal ve hizmetlere ilişkin belgelere istinaden ihracatçı firmaya ödeme yapmayı taahhüt ettiği bir ithalat yöntemidir. İhracatçı tarafından malların eksiksiz ve vadesinde yüklenmesini sağlar. Aksi takdirde, satıcının bankası tarafından ödeme yapılmayacaktır.

- Dönülebilir Akreditif
- Dönülemez Akreditif
- Teyitsiz Akreditif
- Teyitli Akreditif
- Rotatif / Döner Akreditif
- Karşılıklı Akreditifler (Back to Back L/C)
- Devredilebilir Akreditif
- Teminat Akreditifi (Standby L/C)
- Vesaikin İbrazı Üzerine Ödemeli Akreditifler
- Vesaikin İbrazından Belirli Bir Süre Sonra Ödemeli Akreditifler
- Red-Clause Akreditif

1.3.13. İhracat İşlem Türleri

- **Peşin ihracat;** Firmaların ihraç etmek için anlaştıkları mal veya hizmet bedellerini ihracatı gerçekleştirmeden önce tahsil etmesidir.
- Mal sevk edilmeden bedeli tahsil edildiği için tahsilat riski ortadan kalkar.
 - İhracatçı firma, sevk öncesi aldığı bu finansman ile nakit akışını düzenler.
- **Vesaik mukabili ihracat;** İhracatçı tarafından yurt dışına gönderilen malın teslim alınması ile ilgili belgelerin alıcıya mal bedelinin ödenmesi kaydıyla Banka üzerinden muhabir banka kanalıyla teslim edilmesini içeren bir hizmettir.
- Alıcının mal bedelini ödemediği malı gümrükten çekmemesi ihracatçı için güven unsurudur.
 - Akreditif işlemlerine masraf ve komisyon ödemek istemeyen alıcılara ulaşılabilir.
- **Mal mukabili ihracat;** İhracatçı firmanın malı sevk ettikten ve ilgili vesaikleri doğrudan alıcıya gönderip tahsilatını mal gümrükten çekildikten sonra gerçekleştirdiği bir dış ticaret yöntemidir.
- Firmalar, tahsilat garantisi olmayan bu yöntemle, akreditif işlemlerine masraf ve komisyon ödemek istemeyen güvenilir alıcılara ulaşabilir.

- **Kabul kredili ihracat;** İhracatçı firmanın malı sevk ettikten sonra alıcı ile anlaşmaları ve poliçe üzerinde belirttikleri bir tarihte tahsilat yapılmasını içeren bir ihracat yöntemidir.
 - Firmalar, vadeli satış imkanı olan bu yöntemle daha fazla müşteriye ulaşabilir.
 - Firmalar, ödeme garantisi olmayan bu yöntemle akreditif işlemlerine masraf ve komisyon ödemeyi istemeyen alıcılara ulaşabilir.
- **Akreditifli ihracat;** Alıcının bankasının, ayrıntıları belirtilmiş mala ve hizmete ait belgelere istinaden ihracatçı firmaya ödemeyi taahhüt etmesini içeren bir ihracat yöntemidir.
 - Alıcı, ödemeyi yapmaz ise, akreditifi açan banka ihracatçıya ödemeyi yapar.
 - Yurt dışındaki bankaların akreditif verecekleri firmalar risk endişesi olmayan sağlam firmalar olacağı için ihracatçı firmalar güvenilir bir müşteri portföyüne sahip olur.

1.3.14. Transit Ticaret Hizmetleri

Yurtdışında veya serbest bölgede yerleşik bir firmadan ya da antrepodan satın alınan malların, ülkemiz üzerinden transit olarak veya doğrudan doğruya yurtdışında veya serbest bölgede yerleşik bir firmaya ya da antrepoya satılmasına transit ticaret denir.

Transit ticarete alış ve satış bedelleri arasında lehte fark olması esastır. Ancak, alış ve satış bedelleri arasında aleyhte farkın söz konusu olması halinde, transit ticaret formunun düzenlenmesine ilişkin talepler;

a) Aleyhte farkın, kambiyo mevzuatında belirlenen genel terkin limitini aşmaması ya da genel terkin limitini aşmakla birlikte kambiyo mevzuatında belirlenen mücbir sebep hallerine dayandığının tevsiki halinde ilgili bankalarca,

b) Aleyhte farkın, genel terkin limitini aşmakla birlikte, mücbir sebep halleri dışında kalan haklı durumlara dayanması halinde Dış Ticaret Müsteşarlığınca (İhracat Genel Müdürlüğü) sonuçlandırılır.

Transit ticarete konu olan mallarla ilgili olarak, ithalata ve ihracata ilişkin vergi, resim, harç ve fon tahsil edilmez.

Gümrük idarelerince verilebilecek izne istinaden, malların Türkiye Gümrük Bölgesine gelerek işçilik görmek üzere geçici depolama yeri veya antrepolara alınması "ithalat" hükmünde değildir.

- **Başvuru;** Transit ticaret talepleri, "Transit Ticaret Formu" düzenlenmek suretiyle bankalara yapılır.
- **İzin verilmeyen haller;** Uluslararası anlaşmalarla ticareti yasaklanmış mallar ile Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın madde politikası itibarıyla transit ticaretinin yapılmasını uygun görmediği mallar transit ticarete konu olamaz.

- **Banka uygulamaları;**Transit ticarete ilişkin bankacılık uygulamaları Dış Ticaret ve Kambiyo Mevzuatı çerçevesinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca belirlenecek esaslara göre yapılır.
- **Yetki;** Dış Ticaret Müsteşarlığı (İhracat Genel Müdürlüğü) transit ticaret işlemlerinin usul ve esaslarını belirlemeye, talimat vermeye, özel ve zorunlu durumları inceleyip sonuçlandırmaya ve uygulamada ortaya çıkacak sorunları çözümlenmeye yetkilidir.
- **Transit taciri;**Transit ticaret faaliyetinde bulunan, vergi kimlik numarası sahibi Türkiye’de yerleşik gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişilik statüsüne sahip olmamakla birlikte hukuki tasarruf yapma yetkisi tanınan ortaklıkları ifade eder.
- **Transit ticaret formu;**Transit ticaret yapabilmek için transit taciri tarafından banka, firma ve gümrük nüshası olmak üzere üç nüsha düzenlenip aracı bankaya onaylatılması gereken belgedir.
- **Transit ticarete konu olan malın satın alındığının tevsiki;** Bu mallarla ilgili ticari (ve varsa mali) belgelerin transit taciri adına aracılık eden bankaya gelmesidir.
- **Transit ticarete konu olan malın satıldığının tevsiki;**Bu mallarla ilgili ticari (ve varsa mali) belgelerin, aracılık eden bankaca alıcıya veya alıcının yetkilendirdiği yurt dışındaki bankalara transit taciri adına gönderilmesidir.
- **Transit ticaret formunun bankalarca onaylanması;**Transit ticaret talepleri, transit taciri tarafından aşağıdaki belgelerin ibrazı suretiyle bankalara yapılır.

TRANSİT TİCARET FORMU

1- Talep Sahibi Firmanın;

- a) Unvanı :
b) Adresi :
c) Vergi No :

2- Transit Ticarete Konu Malın;

- a) Cinsi :
b) G.T.İ.P. :
c) Değeri (CIF, CF, FOB, vb.)

- Alış bedeli :
- Satış bedeli :
- Transit ticarete yurt dışındaki
bir bankaca aracılık edildiği
durumlarda beyan edilen kâr :

- d) Miktarı (Adet, kg, ton, vb.) :
e) Satın alındığı ülke :
f) Satıldığı ülke :
g) Satıcı firma :
h) Alıcı firma :

3- Transit ticaret konusu malın geçici depolama yerlerinde ve antrepolarda ambalajlanması veya işleme tabi tutulması halinde kullanılacak olan malzemenin;

Adı	Miktarı, (Adet, kg, vb.)	G.T.İ.P.	Birim Değeri	Toplam Değeri
-----	--------------------------	----------	--------------	---------------

TOPLAM :

Tarih

Talep Sahibi Firma
(Kaşe ve İmza)

Yukarıda detayları belirtilen ve işlemleri Bankamızca yürütülecek olan transit ticaret talebi İhracat Yönetmeliği ve Transit Ticarete İlişkin 2006/..... sayılı Tebliğ uyarınca uygun görülmüştür.

Tarih

..... Bankası
..... Şubesi
(Kaşe ve Yetkili İmzalar)

Şekil 1.4: Transit ticaret formu

- **Bir defaya mahsus olmak üzere ibrazı gereken belgeler;**
 - Ticaret Sicil Gazetesi aslı veya onaylı fotokopisi
 - Firmanın vergi kimlik numarasını gösterir veği dairesinden alınan belge veya onaylı fotokopisi
- **Her Bir Talep İçin İbrazi Gereken Belgeler;**
 - Transit Ticaret Formu(TTF)
 - Alım ve Satım Sözleşmesi

TTF'nin düzenlenmesine ilişkin başvuru sırasında satım sözleşmesinin ibraz edilmemiş olması belgenin düzenlenmesine engel değildir. Bu durumda transit ticaret konusu satılacağı ülke malın miktar ve satış bedeli transit ticaretin gerçekleştirilmesinden sonra ibraz edilecek satış sözleşmesine göre TTF'ye kaydedilir.

Malın alındığı veya satıldığına ilişkin faturanın ibrazı halinde alım veya satım sözleşmesi aranmaz.

- **Transit ticaret formunun onaylanması;** Bankalar, kendilerine yapılan başvuruların yasalara aykırı olmadığını, ibraz edilen belgelerle TTF'de kayıtlı bilgilerin birbiriyle uyumlu olduğunu tespit ederse TTF'yi onaylayarak firma ve gümrük nüshalarını transit tacirine verirler. TTF'nin bir kopyası bankada bırakılır.
- **Transit ticaret formunda değişiklik yapılması;** TTF'de değişiklik yapılmasına ilişkin firma taleplerini, değişikliğe ilişkin belgelerin ibrazı ve yasa hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla yerine getirmeye bankalar yetkilidir.

Alış bedelinin transferinden sonra TTF'nin birden fazla TTF'ye bölünmesine ilişkin talepler, yeni satım sözleşmelerinin ibrazı kaydıyla yerine getirilebilir.

- **Transit ticaret formunun iptali;** Bankalar, düzenlendiği tarihten itibaren 365 gün içinde üzerinden herhangi bir işlem yapılmayan TTF'leri iptal edebilirler.
- **Transit ticaret formunun yitirilmesi durumunda yapılacak işlemler;** Banka tarafından onaylanarak transit tacirine verilen TTF'nin yitirilmesi halinde bankadaki kopya TTF'den yeniden düzenlenebilir. Bu durumda suret üzerine "**Aslı yitirildiğinden düzenlenmiştir.**" şeklinde not konular, işlemler suret üzerinden yapılır. Yitik TTF aslının, suretinin düzenlenmesinden sonra bulunması halinde belge aslı iptal edilmek üzere firmaca, onaylanan bankaya iade edilir.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Bankaların görev ve birimlerini seçiniz.	➤ Bankaların dış ticaret ile ilgili hizmetlerini gözden geçiriniz.
➤ Bankaların verdiği dış ticaret hizmetlerinden size uygun olanı seçiniz.	➤ Öğretmeninizden yardım alarak örnek bir olay belirleyerek hangi hizmeti istediğinizi seçiniz.
➤ Seçtiğiniz ödeme sisteminin şartlarını belirleyiniz.	➤ Belirlediğiniz ödeme sisteminin süreçlerini uygulayınız.
➤ Kurumun vereceği başvuru belgelerini temin ediniz.	➤ Yetkili Bankalardan başvuru belgelerini temin edebilirsiniz.
➤ Belgelerin şeklini görünüz.	➤ Başvuru belegelerini inceleyebilirsiniz.
➤ Belgelerin hangi durumlar için verileceğini belirleyiniz.	➤ Başvuru belgelerinin verileceği durumları bankalardan öğrenebilirsiniz.
➤ Transit ticaret formu düzenleyiniz.	➤ Transit ticaret formunu inceleyiniz.
➤ Formu ilgili bankaya ibraz ediniz.	➤ Formun bankalara nasıl ibraz edildiğini bankalardan öğrenebilirsiniz.
➤ Belge kayıp olduğunda yapılacak işlemleri belirleyiniz.	➤ Belgenin kayıp olması durumunda yapılması gerekleri bankalardan veya internetten öğrenebilirsiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyette kazanmış olduğunuz bilgileri aşağıda verilen soruları cevaplandırarak değerlendiriniz.

1. Finansal piyasalarda güven ve istikrarın sağlanmasına, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasına, tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunmasına ilişkin usul ve esasları belirleyen hangi kanundur?
 - A. 4389 Sayılı Bankalar Kanunu
 - B. 2499 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu
 - C. 5411 Sayılı Bankacılık Kanunu
 - D. 4458 sayılı Gümrük Kanunu
2. Bireylerin tek başlarına gerçekleştiremeyecekleri amaçlarını, başka bireylerle bir araya gelerek grup halinde çaba, bilgi ve yeteneklerini birleştirmeleri yoluyla, gerçekleştirmelerini mümkün kılan bir iş bölümü ve koordinasyon sistemine denir.
3. Aşağıdakilerden hangisi bankaların görevlerinden biri değildir?
 - A) Mevduat kabulü
 - B) Bankalararası para alım satımı işlemlerine aracılık
 - C) Factoring ve forfaiting işlemleri
 - D) Para basım işlemi
4. Banka pay sahiplerinin oluşturduğu normal olarak yılda bir kez toplanan banka organı aşağıdakilerden hangisidir?
 - A) Yönetim Kurulu
 - B) Genel Kurul
 - C) Teftiş Kurulu
 - D) Denetim Komitesi
5. Banka faaliyetlerin mevzuata, ana sözleşmeye, iç düzenlemelere ve bankacılık ilkelerine uygunluğu, tarafından denetlenir.
6. Aşağıdakilerden hangisi denetim komitesinin görevlerinden biri değildir?
 - A. İç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemlerinin etkinliğini ve yeterliliğini kontrol etmek
 - B. Bağımsız denetim kuruluşlarının yönetim kurulu tarafından seçilmesinde gerekli ön değerlendirmeleri yapmak
 - C. Yönetim kurulu tarafından seçilen bağımsız denetim kuruluşlarının faaliyetlerini düzenli olarak izlemek
 - D. Kredi Açmak

7. Büyük montanlı kredilerinin onaylanması veya reddedilmesi, sornlu kredilerin kontrolü ve toplam kredi portföyünün risk düzeyini en alt düzeyde tutarak faaliyetlerinin sürdürülmesi.....'nin görevidir.
8.şubeler örgütlenmiş olan kambiyo servisleri, transferler dışında hem kendi şubelerine hem de kambiyo açısından kendilerine bağlı olan aracı şubelerin ithalat, ihracat ve görünmeyen kalemler işlemlerini yerine getirirler.
9. şubeler kendi adlarına kambiyo işlemi yapma yetkileri olmayan, kambiyo işlemi yapabilmek için bağlı buldukları yetkili şubeye gerekli dökümanla birlikte başvurması gereken şubelerdir.
10. Yurtdışında veya serbest bölgede yerleşik bir firmadan ya da antrepodan satın alınan malların, ülkemiz üzerinden transit olarak veya doğrudan doğruya yurtdışında veya serbest bölgede yerleşik bir firmaya ya da antrepoya satılmasına denir.
11. İthalat işlemlerinde, mal bedeli ödeme yöntemi olan akreditif işlemi, ithalatçının, ihracat yaptığı ülkedeki alıcının talebine dayanarak bir banka aracılığı ile ayrıntıları verilmiş bir malın veya hizmetin ihracatçıya ödeme yapılması yönündeki şartlı taahhüdünedenir?
A) Kredi B) Akreditif
C) Factoring D) Döviz
12. Dış ticaret finansmanında kullanılmak üzere yurt dışındaki alıcı veya kuruluşlardan bankalar aracılığı ile sağlanan döviz veya efektif kredisinedenir?
A) Kredi B) Akreditif
C) Prefinansman D) Döviz
13. Bankalar dış ticaret hizmeti olarak aşağıdakilerden hangi hizmeti vermezler?
A) Malın gümrükten çekilmesi B) Akreditif
C) Prefinansman D) Kredi

DEĞERLENDİRME

Ölçme sorularına vermiş olduğunuz cevaplar ile modülün sonunda yer alan cevap anahtarını karşılaştırınız. Cevaplarınızın tamamı doğru ise uygulamalı teste geçiniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili bölüme dönerek konuyu tekrar ediniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 2

AMAÇ

Bu öğrenme faaliyeti ile bankaların dış ticaretteki kambiyo uygulamalarını takip edebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Bu öğrenme faaliyetine başlamadan önce yapmanız gereken araştırmalar şunlardır:

- Dış Ticaret Müsteşarlığı, Gümrük Müsteşarlığı, İhracatı Geliştirme Merkezi gibi dış ticarete yön veren kurum ve kuruluşların web sayfalarını ve kütüphanelerini ziyaret ederek, kambiyo ve kambiyo uygulamaları hakkında bilgi edininiz.

2. KAMBIYO

Kelime anlamıyla kambiyo, nakit para veya para yerine geçen her türlü araç ve senetlerin alım ve satımını ifade eder. Tüm yabancı ülke paraları ve bu paralarla ödeme yapabilen her tür hesap, belge, bono, poliçe, çek vb. parasal araçların tümüne **kambiyo** denir.

“Kambiyo” ifadesi genel olarak bir ülkenin milli parasının ve yabancı paraların ülke içindeki ve ülke dışındaki hareketlerinin kontrol edilmesine yarayan bir sistemi gösterir.

Bugün dünyadaki her ülkenin gerek kendi parası ile gerekse yabancı paralarla yapmış olduğu ithalatlar ve ihracatlar sonrası o ülkeye girmesi veya çıkması gereken milli para ve dövizlerin takibi ile ilgili olarak yapılmış olan hukuki düzenlemeler o ülkenin kambiyo rejimini oluşturur. Ülkemizde kambiyo rejiminin temeli 25 şubat 1930 tarihindeki 1567 sayılı “Türk parasının kıymetini koruma hakkında kanun(TPKK)” ile atılmıştır.

Kambiyo mevzuatı ise, para ve diğer menkul kıymetler ile maden ve taşların iç piyasada tedavülü ve memleketten ihraç veya memlekete ithaline ilişkin usul ve esasları düzenleyen hukuki metinler bütünüdür.

Ülkemizde "Kambiyo" ve "Döviz" kavramları eş anlamda kullanılmaktadır. Madeni ya da kağıt para şeklindeki tüm yabancı paralar ve bu paralarla ödemeyi sağlayan her türlü hesap, belge ve araçlar döviz ya da kambiyo sözcüğü ile anlatılmaktadır.

Türk parası kıymetini koruma hakkında 32 sayılı kararda, "Döviz(kambiyo): Efektif dahil yabancı parayla ödemeyi sağlayan her nev'i hesap, belge ve vasıtaları" dır, diye tanımlanmaktadır. Aynı kararda efektif ise, "Banknot şeklindeki bütün yabancı ülke paraları" diye tanımlanmaktadır. Döviz kavramı daha geniş anlamda bütün yabancı para ödeme araçlarını kapsamaktadır. Efektif de bunun içine dahildir.

2.1. Banka ve Kambiyo Genel Müdürlüğü

Hazine müsteşarlığına bağlı bir birimdir. 4059 sayılı kanun ile kurulmuştur. Birimin görevleri aşağıdaki gibidir;

- Kambiyo politikalarına ilişkin esasları düzenlemek,
- Türk Parası Kıymetini Koruma mevzuatını hazırlamak, uygulamak, denetimini sağlamak ve ilgili kuruluşlarca uygulanmasını izlemek ve yönlendirmek,
- Malî sektöre ilişkin iç ve dış gelişmeleri izlemek, değerlendirmek ve mevzuatın **Avrupa Birliği** ile uyumlandırılması çalışmalarını yürütmek,
- Kambiyo politikalarının uygulanması ve malî sektör ile ilgili konularda **Hazine Müsteşarlığı** ile **Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası** ilişkilerini kurmak, **Sermaye Piyasası Kurulu**, menkul kıymetler borsaları ve malî sektörün diğer kurumlarının Müsteşarlığın bağlı olduğu Bakanlık ile ilişkilerini düzenlemek,
- Yurt dışı müteahhitlik hizmetleri ile ilgili olarak Müsteşarlığın görev alanına giren uygulamaları yürütmek ve ilgili kurum ve kuruluşları koordine etmek ve

Müsteşarlıkça verilecek benzeri görevleri yapmaktır.

2.2. İhracatta Kambiyo Yükümlülüğü

İhracat bir malın ihracat mevzuatı ile gümrük mevzuatına uygun şekilde fiili ihracatının yapılması ve kambiyo mevzuatına göre bedelinin yurda getirilmesini ifade eder.

Ticari amaçlarla ihraç edilen malların bedelinin ihracatçılar tarafından yurda getirilerek bankalara, Türk parası olması halinde tevsiki, döviz ise satılması zorunluluğu kaldırılarak, 8 Şubat 2008 tarihinden itibaren ihracat bedellerinin tasarrufu serbest bırakılmıştır. Bakanlık ihtiyaç duyulması halinde ihracat bedellerinin yurda getirilmesine ilişkin düzenleme yapmaya yetkilidir. Kambiyo işlemlerinde sıkça geçen kısaltmalar ve anlamları şöyledir;

- CIF: Mal Bedeli, Sigorta, Navlun
CFR: Mal Bedeli ve Navlun
DAB: Döviz Alım Belgesi
DBT: Döviz Beyan Tutanağı
DFİF: Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu
DSB: Döviz Satım Belgesi
DTH: Döviz Tevdiat Hesabı
FOB: Gemi Bordasında Teslim
GB: Gümrük Beyannamesi
GTİP: Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu
HM: Hazine Müsteşarlığı (Banka ve Kambiyo Gn. Md.)
TCMB: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TPKK: Türk Parasının Kıymetini Koruma Kanunu
TPTB : Türk Parası Transfer Belgesi

Gümrük kapılarından miktar, kalite veya kıymet itibariyle beyan dışı veya gümrük kapısı yahut sair sahil ve sahillerden kaçak olarak mal ihraç edenler yakalandıkları takdirde bu malların bedelini teşkil eden dövizleri kambiyo denetleme mercileri tarafından kendilerine yapılacak tebliğ tarihinden itibaren 90 gün içerisinde yurda getirerek bir bankaya satmak zorundadırlar. Söz konusu dövizlerin getirilmesi bu durumdakilerden 1567 sayılı TPKK. Ek ve tadilleri (değişiklik) gereğince kendilerine uygulanması gereken cezai sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

2.3. Döviz Alım Belgesi (DAB)

Bankalar, özel finans kurumları, yetkili müesseseler, PTT ve Kıymetli maden aracı kuruluşları tarafından tüm efektif ve döviz alımları sırasında Döviz Alım Belgesi(DAB) düzenlenek zorundadır. İhracata ilişkin işlemlerde 3 nüsha olarak düzenlenmektedir.

Mal ve hizmet ihracına ilişkin döviz alım belgeleri kaybolduğunda, belgelerle herhangi bir hesabın kapatılmadığına ve bulunduğu takdirde ibraz edileceğine dair ilgili kambiyo müdürlüğüne hitaben bir taahhütnamenin döviz alım belgesini düzenleyen bankaya verilmesi kaydıyla bankaca döviz alım belgesi sureti verilir.

Kayıp DAB bulunursa belge aslı iptal edilmek üzere düzenleyen bankaya ibraz edilir ve işlemler suret üzerinden yapılır.

Döviz Alım Belgesi örneği aşağıdaki gibidir.

<u>DÖVİZ ALIM BELGESİ</u>	
Seri nu:	İstatistik no.(lar):
Sıra nu:	Banka şube kodu: _____
<u>DÖVİZİ SATAN KİŞİNİN/KURULUŞUN</u>	
Ünvanı/Adı Soyadı:	
Uyruğu:	
<u>SATIN ALINAN DÖVİZİN/EFEKTİFİN</u>	
Geldiği Ülke :	Geliş Nedeni :
Cinsi :	Uygulanan Kur:
Tutarı :	TRL. Karşılığı :
USD Karşılığı :	
(1) TRL	

İhracatın şekli : _____
Teslim Şekli : _____
Gümrük Beyannamelerinin: _____
Tarihi : _____
Numarası : _____
Çıkış kapısı : _____
Yurda getirilen dövizin ödeme şekli: _____
(2) Kesintiler (Komisyon-posta-pul-
gider v.s.) TRL. : _____
Kalan net TRL. (1-2) : _____
Açıklama Bölümü : _____

Tarih Banka
Adı-Kaşe-İmza

2.4. Döviz Satım Belgesi (DSB)

Dışarıya ödenen ithalat bedelleri, aracı komisyoncunun komisyonları, yurt içindeki bankanın yurt dışındaki muhabir şubelerinin talep ettiği komisyonlar, vb. için düzenlenen belgeye döviz satım belgesi denir. Döviz satım belgesi aşağıdaki gibidir.

Bankaların, özel finans kurumlarının, yetkili müesseselerin, PTT ve kıymetli maden aracı kuruluşlarının döviz satışı sırasında düzenledikleri belge olup **iki nüsha** olarak düzenlenmesi gerekir. Türk Parası Transfer Belgesi (TPTB) ise Türk Lirası ile yapılacak ödemelerde düzenlenir.

DÖVİZ SATIM BELGESİ

Seri no: İstatistik no.(lar) :
Sıra no: Banka Şube kodu : _____

DÖVİZİ SATIN ALAN KİŞİ/KURULUŞUN

Ünvanı/Adı Soyadı :
Adresi :
Uyruğu :

DÖVİZ SATIŞININ DAYANAĞI

.....

SATILAN DÖVİZİN/EFEKTİFİN

Cinsi :
Tutarı :
Kuru :
TRL. Karşılığı :
USD Karşılığı :
Toplam TRL :

Yukarıda dökümü yazılı döviz/dövizler, efektif/efektifler satılmıştır.

Tarih

Banka Adı Kaşe-İmza

2.4.1. İhracat ve İthalat Dosyalarını İzleme

İhracat, ithalat ve görünmeyen kalem işlemlerinin tüm belgeleri Kurumsal İnternet Bankacılığından kolayca görüntüleniyor, ve nüshaları yazdırılıyor. İzlenebilen bu belgeler aşağıdaki gibidir.

- DAB,
- DSB,
- Dekont,
- Gümrük Beyannamesi Bilgileri,
- Gümrük Yazısı
- GB ilişkili Teminat Mektupları

2.5. DFİF (Destekleme ve Fiyat İstikrarı Fonu) Kesintisi

Dış Ticaret Müsteşarlığı ve İhracatçı Birliklerinin izinleri ile yönetilen Türkiye'de ülke ekonomisi için üretim, dışsatım ve işlendirme bakımından önemli görülen kesimleri desteklemek ve tarımsal girdilere sübvansiyon sağlamak amacıyla oluşturulan; **kaynağı çeşitli** malların dışsatımı FOB değeri ve dışalım malları CIF değeri üzerinden yapılan kesintiler olan ve 1980 yılında kurulan fondur. Fon TC Merkez Bankası nezdinde açılan bir hesapta tutulmaktadır.

Aşağıdaki tabloda verilen ürünlerin ihracatından belirli oranlarda ilgili banka tarafından kesilerek fona ödenir. Kesintinin yapılmasından ve ödenmesinden ilgili banka sorumludur. DFİF'e aktarılması işlemini bankalar veya özel finans kurumları 10 iş günü içinde MB kanalıyla devretmek zorundadırlar.

1. a) Her türlü naturel iç fındık b) Her türlü kabuklu fındık:	8 Cent/Kg Karşılığı YTL. 4 Cent/Kg Karşılığı YTL.
2. 5201.00 pamuk (kadre edilmemiş veya penyelenmemiş), (hidrofil veya ağartılmış pamuklar hariç) 5203.00.00.00 pamuk (karde edilmiş veya penyelenmiş)	0(sıfır)Cent/Kg.Karşılığı YTL. 0(sıfır) Cent/Kg. Karşılığı YTL.
3. 41.01,41.02 ve 41.03 GTİP'na dahil işlenmiş deri ve kösele dışında kalan pikle deri dahil, her türlü hayvan derileri ve postları	
a) 1000 grama kadar (1000 gram dahil) ambalajlarda yapılacak naturel fındık ihracatında yürürlükteki Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu primi kesintilerinden 4 Cent/Kg (kabuklu fındıkta 2 Cent/Kg) karşılığı Yeni Türk Lirası indirim uygulanır. b) Doğrudan tüketiciye hitap edebilir şekilde küçük ambalajlı işlenmiş mayi fındık mamülü ihracatında prim kesintisi yapılmaz.	
4. c) Amerika, Okyanusya, Uzak Doğu ve Akdeniz'e kıyısı bulunmayan Afrika ülkelerine yapılacak naturel fındık ihracatında Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu primi kesintilerinden 4Cent/Kg (kabuklu fındıkta 2 Cent/Kg) karşılığı Yeni Türk Lirası indirim uygulanır.	
*DFİF prim kesintisi kapsamındaki bir maldan FOB 1.000 Dolar değerini geçmeyen numunenin bedelsiz ihracatında prim kesintisi yapılmaz.	

Fındık ve ham deri ihracatında, bu ürünlerin işlendikten sonra ihracını teşvik etmek veya işlenmemiş halde düşük bir katma değerle ihraç edilmesini önlemek amacıyla ihracat miktarları üzerinden belirli bir fon alınıyor. Bu ürünleri ihraç eden firmalar, gerekli fon miktarını DFİF hesabına yatırmak zorundadır.

2.6. İhracat Bedellerinin Yurda Getirilmesi

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar, 2008/13186 bakanlar kurulu kararı ile kaldırılmıştır. Yeni düzenlemeye göre ihracatçı istediği süre içinde dövizini yurda getirebilir.

İhracat bedelinin tahsili aşağıdaki gibi tahsil edilerek gerek döviz, gerek Türk Lirası olarak efektif şekilde de yurda getirilebilir. Tahsilat

- Bankalar aracılığıyla havale şeklinde,
- İthalatçı, ihracatçı veya bunlar adına hareket ettiğini beyan eden Türkiye’de veya dışarıda yerleşik üçüncü kişilerce çek ve/veya efektif olarak
- Kredi kartı ile

Yapılabilir. İlgililerce ihracat bedellerinin bankalardan efektif olarak alınması halinde bu efektiflerin iadesi suretiyle bilahare ihracat bedeli olarak alışı yapılamaz. İhracat bedelleri, Türkiye’deki bankalarca yurt dışındaki bankalara ve gerçek veya tüzel kişilere açılan kredilerden karşılanabilir.

Tahsil işlemine ilişkin esaslar aşağıdaki gibi belirlenmiştir;

- Dış ticarete dövize ilişkin işlemler Merkez Bankasınca belirlenen konvertibl dövizler üzerinden Merkez Bankası, bankalar ve Bakanlıkça uygun görülecek diğer kuruluşlar tarafından yapılır.
- Konvertibl olmayan dövizlerin alış ve satışında uygulanacak esaslar Merkez Bankasınca belirlenir.
- Bankalar, PTT, yetkili müesseseler, kıymetli maden aracı kuruluşları ve aracı kurumlar döviz mevcutlarını, Bakanlıkça belirlenecek oran ve esaslar çerçevesinde Merkez Bankasına devrederler.
- Bankalar dövize ve kıymetli madenlere dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmesi yapabilirler.
- Vadeli döviz alım satımına ilişkin düzenlemeleri yapmaya Merkez Bankası yetkilidir.

İhracatçı firma adına DAB düzenlenerek ihracat bedeli alınabilir. Bu işlem ihracatçı ile tedarikçi firmaların yazılı beyanlarının alınması kaydıyla mümkündür.

Bankalarca DBT'nin doğruluğu efektiflerin alışı yapılmış ise DAB tarihinden itibaren DTH'na alınmış ise hesaba alındığı tarihten itibaren 5 iş günü içinde DBT'yi düzenleyen gümrük idarelerine sorulur. DBT'nin teyidi gümrüklerden gelmeden bu DAB'ın ihracat hesabının kapatılmasında kullanılmaması için DAB'a not konulur. Gümrüklerden teyit geldikten sonra bu not kaldırılır. Üçüncü kişilerce getirilen efektiflerin ihracatçı adına alışı, ödemenin ihracatçının kendisine veya hesabına yapılması şartıyla mümkündür. Aşağıdaki durumlarda DBT aranmaz.

- Türkiye’de İkamet Etmeyenlere Özel Fatura İle Yapılan Satış Bedellerinin ,
- Yabancı taşıtlar ile yabancı ülkelere sefer yapan yerli taşıtlara verilen yağ , yakıt, temizlik maddeleri ve kumanya bedellerinin efektif olarak tahsil edilmesi halinde DBT aranmaz.
- 1 Temmuz 2003 tarihinden itibaren Irak ‘a gerçekleştirilen ve her bir GB tutarı USD 50.000.- veya eşitine kadar olan ihracat bedelinin 30 Haziran 2004 tarihine kadar efektif olarak tahsil edilmesi halinde de DBT aranmaz.
- İhracat sayılan satış ve teslim bedelleri DBT aranmaksızın efektifle ödenebilir.

2.7. Görünmeyen İşlem Hareketleri

Dış ticarete görünmeyenler ya da görünmeyen işlemler, hizmet alım satımını gösteren kalemlerdir. Hizmetler, alım satımları sırasında ülke sınırlarından ve gümrüklerden görülür bir şekilde geçip kesin olarak tespit edilemediğinden bu adı taşırlar.

Görünmeyen İşlemlere ilişkin 22.2.2000 – KAMBIYO: 2000/9 sayılı Özel Bildiride belirtilen kamu kurum ve kuruluşlarının (NATO ithalatı hariç) akaryakıt (Ham petrol ve petrol ürünleri), hububat, gübre, fosfat kayası, asitler, demir cevheri ve kömür ithali için CFR, CIF, vb. teslim şekillerine göre yapılacak akreditif açtırma veya diğer ödeme şekillerine ilişkin transfer taleplerinde navlun (taşıma) ile ilgili olarak DTM’nin izni aranır.

Görünmeyen işlemlerin en önemlileri, üretim faktörlerinin (emek ve sermaye) sebep olduğu döviz giriş ve çıkışlarıdır. Bunlar sırasıyla şunlardır :

- Borç faizi ödemeleri
- İşçi dövizleri ya da işçi gelirleri
- Kar transferleri
- Diğer görünmeyenler

2.8. Döviz Ödemesi Gerektiren İşlemler

Döviz ödemesi gerektiren haller aşağıdaki gibi sıralanmıştır;

- Görünmeyen işlemlerle ilgili döviz veya Türk Lirası ödemeleri bankaların kendi kaynaklarından satış yapılarak veya talep üzerine ilgililere ait döviz hesaplarından doğrudan yapılır. Bu ödemeler yurt dışına transfer şeklinde yapılabileceği gibi alacaklı adına Türkiye’de açılmış döviz hesabına virman suretiyle de yapılabilir.
- Döviz satış ve Türk parası transfer taleplerinin yazılı olarak yapılması esastır. Ancak resmi mercilerce verilen belgelere istinaden yapılan transferlerde yazılı talep aranmaz.
- Döviz hesaplarından yapılması istenen transfer taleplerinde, borcu ifade eden döviz cinsi ile döviz hesabındaki döviz cinsinin farklı olması halinde transferi yapan bankanın çapraz kurları uygulanır.
- 5.000 dolar (dahil) veya eşiti döviz tutarının altındaki hizmet ithali bedellerinin transferi için belge ibrazı zorunlu değildir; beyana göre işlem yapılır. Belge ibrazı 5.000 doları aşan tutarlar için zorunludur.

- Döviz olarak tutulan mal ihracı bedellerinden TCMB'na varsa zorunlu döviz devri yapıldıktan sonra kalan kısmı ile hizmet ihracı bedelleri, ihracatçının görünmeyen işlemlere ilişkin giderlerinin, kredi ana para ve faizleri ile mal ithali bedellerinin ödenmesinde kullanılabilir.
- Güney Kıbrıs Rum Kesimine, TPPK Hakkında 32 sayılı Kararın 4. maddesi ile görünmeyen işlemler çerçevesinde yapılacak döviz transferlerinde Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı Banka ve Kambiyo Genel Müdürlüğü'nün izni aranır.

Serbest bölgelerde faaliyet gösteren firmaların serbest bölgelerde faaliyette bulunan bankalar aracılığıyla Güney Kıbrıs Rum Kesimine yapacakları döviz transferlerinde de, Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı Banka ve Kambiyo Genel Müdürlüğü'nün izni aranır.

Türk Parasının Kıymetini Koruma Kanunununa göre; aşağıda belirtilen döviz transfer edilebilecek hizmetler ve giderler için Türk parası transferi suretiyle de ödeme yapılabilir.

Dış Ticaretle ve Taşımacılık ile ilgili olan ödemeler şunlardır:

- Dokümantasyon giderleri
- Antrepo, depolama, gümrükten çekme ve benzeri ödemeler
- Transit Nakliyatla İlgili Giderler
- Gümrük Vergi ve Resimleri ile Benzeri Ücretler
- İhracatçıların gümrük vergi ve resimleri ile benzeri ücretleridir.

2.8.1. İthalat Bedellerinin Ödenmesi

İthalat bedelleri, ithalata aracılık eden bankalar ve özel finans kurumlarının kendi kaynaklarından ve bakanlıkça belirlenecek usuller çerçevesinde ilgililere ait döviz hesaplarından genel bankacılık teamüllerine alıcı ve satıcı arasındaki anlaşmalar uygun bir şekilde döviz olarak veya Türk lirası olarak ödenir.

İthalat bedelleri bankalar veya özel finans kurumlarının kendi kaynaklarından veya döviz tevdiat hesabından bankacılık teamülleri ve alıcı ile satıcı arasındaki sözleşmelere uygun şekilde Türk parası veya döviz olarak ödenir. İthalattaki ödeme şekillerine ilişkin esas ve usulleri MB belirler.

İthalat bedelleri;

- Banka kaynaklarından,
- İthalatçıya ait DTH'dan,
- Alışı yapılmamış ihracat bedelinden,
- Kredi kartından,
- Sermaye hareketlerine ilişkin hükümler çerçevesinde sağlanan kredilerden karşılanmak suretiyle ödenebilir.

Bedeli kredi kartı, DTH ve krediden karşılanan ithalatta DSB düzenlenmez, ithalatçıya transferin yapıldığına dair yazı verilir.

Bedeli kredi kartından karşılanan ithalatta bedelin kredi kartından ödendiğine ilişkin yazı, fiş (slip/mail order) konusu ödemenin banka kayıtlarından yapıldığının tespiti kaydıyla verilir.

Kurumsal İnternet Bankacılığı, "İthalat Ödemeleri" seçeneği dünyanın her yerine en hızlı şekilde ithalat ödemesi yapma olanağı sağlıyor.

Kurumsal İnternet Bankacılığı Dış İşlemler Menüleri aracılığı ile;

- Yurtdışı ithalat transferleri (vesaik mukabili, mal mukabili, peşin ithalat transferleri),
- Yurtiçi ve yurtdışına gönderilen görünmeyen kalem transferleri (TPKK 32 sayılı karara göre serbest döviz transferleri)

İnternet üzerinden yapılabilir. Bununla birlikte, verilen transfer talimatının durumu İnternet'ten takip edilerek transfer işlemleri gerçekleştikten sonra swift mesajı ve gümrük yazıları basılabilir. Müşterilerimize,

- Transferlerin İnternet ortamına taşınmasıyla daha HIZLI,
- Transfer işlemlerinin firmaların sisteme kaydettikleri bilgiler üzerinden sonuçlandırılması ile HATASIZ,
- Yurt dışı satıcı (İhracatçı) bilgilerinin sisteme kaydedilmesi ile PRATİK
- işlem yapma avantajı sağlıyoruz.

2.9. Döviz Tevdiat Hesabı (DTH)

Mevduat(tevdiat), bir gerçek veya tüzel kişinin sahip olduğu hazır bir satın alma gücünün kullanılmayarak vadeli veya vadesiz olarak bankaya bırakılmasıdır.

Gerek yurt dışında gerek yurt içinde yerleşik gerçek veya tüzel kişilerin, serbest tasarruflarında bulunan döviz veya efektiflerle, banka veya özel finans kurumlarında açtırdıkları tevdiat hesaplarıdır. Bu hesaplardaki dövizlerin kullanımı serbesttir.

Kural olarak bu hesaplardaki dövizlerin ihracat bedeli olarak alışı yapılamaz. Bir başka ifadeyle, ihracatçı, yaptığı ihracat sebebiyle üstlendiği kambiyo taahhüdünü, kendisi veya bir üçüncü kişi adına açılmış DTH'deki dövizleri banka sitemine devretmek suretiyle yerine getiremez. MB ve bankalar TC'de ve yurt dışında yerleşik kişiler adına DTH ve altın depo hesapları açabilirler. Bu hesaplar üzerinde sahipleri serbestçe tasarrufta bulunabilirler. Ancak bu kuralın istisnaları vardır;

a) Yurt dışında taahhüt faaliyetlerinde bulunan Türk firmalarının sıfatlarını tevsik etmeleri kaydıyla yurda getirilmesi zorunlu olmayan dövizlerle açtıracakları DTH'den ihracat bedeli olarak alış yapılabilir.

b) Bir ihracatçı firmanın vekili bulunan kişi veya firmalar adına yurt dışından gelen döviz veya efektiflerle açılan DTH'lerden, vekaletnamenin fiili ihraçtan önce düzenlenmesi şartıyla vekili bulunan ihracatçı firma adına ihracat bedeli alışı yapılabilir.

c) Türkiye’de yerleşik sayılmakla birlikte yurt dışında serbest meslek ve müstakil iş sahibi olarak çalışan kişiler adına yurt dışından geldiği tespit edilen dövizlerle açılan DTH’lerden, aynı kişiye yapılan ihracatın bedelleri ödenebilir.

ç) İlk yatırım ve tesis safhasında kullanılmak üzere serbest bölgelere ihraç edilen ve alıcısı bölge işleticisi olan malların bedellerinin, yurt dışından gönderilmemesi halinde, anılan bölgelerde bankaların faaliyete geçmesine kadar, alıcının Türkiye’deki bankalar nezdindeki DTH’lerinden veya ihracatın TRL üzerinden yapılmış olması halinde TRL tevdiat hesaplarından ödenmesi mümkündür.

2.9.1. İhracat hesabının kapatılması

İhracat hesapları, GB, fatura ve yurt dışına döviz ödenmesini gerektiren belgeler ile bedelin tahsiline ilişkin DAB'nin bir araya gelmesiyle bankalarca kapatılır. Bankalar;

- Bankaların ihraç bedelinin tahsilini izlemekten,
- İhraçlarında DFİF'e prim kesintisi yapılan malların ihracında, bedeli tahsil edilmeksizin veya tahsili garanti altına alınmaksızın malı temsil eden belgelerin alıcılara teslim edilmemesini sağlamaktan sorumludur.

2.9.2. Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat ve Süper Döviz Hesapları

Kredi mektuplu döviz tevdiat ve süper döviz hesapları Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na (TCMB) geliştirilen sisteme göre işleyen, yurt dışında ikamet eden, oturma veya çalışma izni ya da hakkı bulunan T.C.Vatandaşları veya 5203 Sayılı Kanunla Tanınan Hakların Kullanılmasına İlişkin Belge’ye (Belge) sahip gerçek kişiler tarafından Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde, belirlenmiş dövizler üzerinden açılan döviz mevduat hesaplarıdır.

Açılan bu hesaplar karşılığında, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na hesap sahipleri adına “Kredi Mektubu” veya “Süper Döviz Hesabı Cüzdanı” düzenlenir.

- **Kredi Mektubu;** Kredi mektuplu döviz tevdiat hesabı açılması karşılığında düzenlenen, üzerinde yazılı olan miktara kadar dövizin, TCMB veya yurt dışında kendileriyle özel anlaşma yapılan aracı bankalar tarafından üzerinde hüviyeti bildirilen ilgisine ödeme yapılabilmesini sağlayan bir belgedir.
- **Süper Döviz Hesabı Cüzdanı;** Süper döviz hesabı açılması karşılığında düzenlenen, hesabında kayıtlı miktardaki dövizin, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından ilgisine ödenebilmesini sağlayan hesap cüzdanıdır.

Bir şahıs adına açılan kredi mektuplu döviz tevdiat ve süper döviz hesaplarının her biri ayrı ve bağımsız olarak işleme tabi tutulur.

Bu hesaplar ve kredi mektupları ile süper döviz hesabı cüzdanları herhangi bir şekilde teminat olarak kullanılamaz ve bunlardan doğan alacak üçüncü şahıslara devir veya temlik edilemez.

- **Kredi mektuplu döviz tevdiat ve süper döviz hesabını açtırabilecek kişiler;**Yurt dışında ikamet eden, oturma veya çalışma izni ya da hakkı bulunan geçerli T.C.Kimliğine (T.C.Pasaportu veya T.C. Nüfus Cüzdanı) veya 5203 Sayılı Kanunla Tanınan Hakların Kullanılmasına İlişkin Belge'ye sahip gerçek kişiler Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde kredi mektuplu döviz tevdiat hesabı ve süper döviz hesabı açtırabilirler.
- 18 yaşından küçükler ile turistik, ticari veya sair amaçla yurt dışına seyahat edenler adına hesap açtılamaz.
 - Bu hesaplar “Tek” veya “Müşterek” hesap olarak açtırılabilir. “Tek Hesap” tek kişi adına açılan ve o kişi tarafından tasarruf edilebilen hesaptır.
 - “Müşterek Hesap”, geçerli T.C.Kimliği / Belge hamili karı ve koca adına “Ve” / “Veya”lı olarak açtırılabilir. Eşlerden birinin hesap açma özelliğine sahip olması yeterlidir.
 - “Ve”li hesap karı-kocanın birlikte, “Veya”lı hesap karı ve kocanın ayrı ayrı tasarruf yetkisine sahip oldukları hesaptır.
 - “Veya”lı hesap sahiplerinden birinin, diğeri aleyhine mahkemeye veya icraya başvurmaları ve bu mercilerce TCMB’na usulü dairesinde ihtiyati tedbir veya ihtiyati haciz kararı tebliğ edilmesi halinde, TCMB hesaptan ödeme yapılmasını durdurur. Hesap sahipleri bu yola başvurmaksızın Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına sadece bir ihtarname göndermek suretiyle hesaptan diğere ödeme yapılmasına engel olamazlar.”

2.9.3. Alternatif Dövizli Mevduat (DCD)

Döviz piyasasına bağı kısa dönemli esnek yatırım ürünleridir. Endeks olarak seçilen döviz cinsinin seviyesine göre itfadaki döviz cinsi banka tarafından belirlenen "yapılandırılmış" bir üründür. Temelde döviz opsiyon satışının mevduat şeklinde yapılandırılmış halidir. Yatırılan mevduatın başka bir para birimi cinsinden geri alınması riskine karşılık, normal mevduata göre çok daha yüksek getiri sağlayan bir üründür.

Önümüzdeki dönemde USD'ın zayıflayacağı öngörüsüne sahip ve ileriki dönemde TRY ihtiyacınız varsa, USD-TRY Alternatif Dövizli Mevduat sizin için ideal bir üründür. Vade sonunda her iki kur cinsinden ne kadar faiz alacağınız başlangıçta belirlidir fakat belirli olmayan tek şey vade sonunda hangi para birimini geri alacağınızdır.

- **İşlem Primi-Vade;** İşlem vadesi ve işlem kurunu müşteri belirler. İşlem primi, işlem vadesi ve müşterinin belirleyeceği işlem kuruna göre değişkenlik gösterir. Güncel döviz kuru ile müşterinin belirleyeceği kur arasındaki fark büyüdükçe işlem primi azalır. Doğal olarak iki kur arasındaki fark azaldıkça müşterinin eline geçecek işlem primi de artacaktır.
- **Avantajları;** Alternatif Dövizli Mevduat'a yatırım yaparak, kur riski alarak, normal mevduattan çok daha yüksek bir getiri elde etme şansına sahip olursunuz.

2.10. Bankalarda Ödeme Sistemleri

Avrupa Birliği'ne üye ülkeler de parasal birliğe geçiş öncesinde gerçek zamanlı birebir mutabakat ilkesiyle çalışan ödeme sistemleri kurmuşlardır. Bu ödeme sistemlerini birbirine bağlayan ve **TARGET** adı verilen ödeme sistemi sayesinde Avrupa Para Birliđinin yeni para birimi euro (€) cinsinden ödemelerin ülke sınırları ötesine hızla ve kolayca gönderilmesi mümkün olmaktadır.

Ülkemiz, Avrupa ülkelerinin çoğundan önce bir gerçek zamanlı birebir mutabakat ilkesiyle çalışan ödeme sistemi kurmuş bulunmaktadır.

Kim belirledi?

Ödeme sistemleriyle ilgili temel ilkeler, uluslararası ödemelerin mutabakatlarıyla ilgili üst kuruluş olan ve “merkez bankalarının bankası” olarak nitelendirebileceğimiz **Uluslararası Mutabakat Bankası (BIS)**'in **Ödeme ve Mutabakat Sistemleri Komitesi (CPSS)** tarafından ödeme sistemleri alanındaki gelişimin izlenmesi, sorunların saptanması ve çözüm yollarının araştırılması amacıyla yürütülen çalışma sonucunda geliştirilmiştir.

Temel ilkeleri uygulamada merkez bankalarının görevi nedir?

Temel ilkelerin mali sistem bakımından önemli olan ödeme sistemlerine uygulanmasında merkez bankalarına düşen görevler şunlardır:

- A. Ödeme sistemlerinin hedeflerini belirlemek ve açıklamak
- B. İşlettikleri sistemlerin temel ilkelerle uyumluluğunu sağlamak
- C. İşletmedikleri sistemlerin de temel ilkelerle uyumluluğunu denetlemek
- D. Diğer ilgili ulusal ve uluslararası yetkili taraflarla işbirliği yapmak

2.10.1. Elektronik Fon Transfer Sistemi (EFT) ve Elektronik Menkul Kıymet Transfer Sistemi (EMKT)

EFT Sistemi bir bankadan diğerine Yeni Türk Lirası cinsinden ödeme gönderilmesini sağlayan elektronik ödeme sistemidir. EMKT Sistemi ise bir bankadan diğerine devlet tahvili ve hazine bonusu gibi menkul kıymetlerin aktarılmasını sağlayan sistemdir. Her iki sistem de gerçek zamanlı olarak çalışır, yani işlemler anında yapılır.

Sistemler sadece YTL cinsinden ödemeler ile menkul kıymetlerin aktarılmasını ve hesapların mutabakatını (kesinleştirilmesini) sağlamakla kalmaz; çeşitli raporların alınmasına ve ihale teklifi, genel duyuru gibi haber nitelikli mesajların kullanılmasına da olanak verir. Uluslararası literatürde **EFT** Sistemi **TIC-RTGS** adıyla, **EMKT** Sistemi ise **TIC-ESTS** adıyla bilinmektedir.

➤ Önemi;

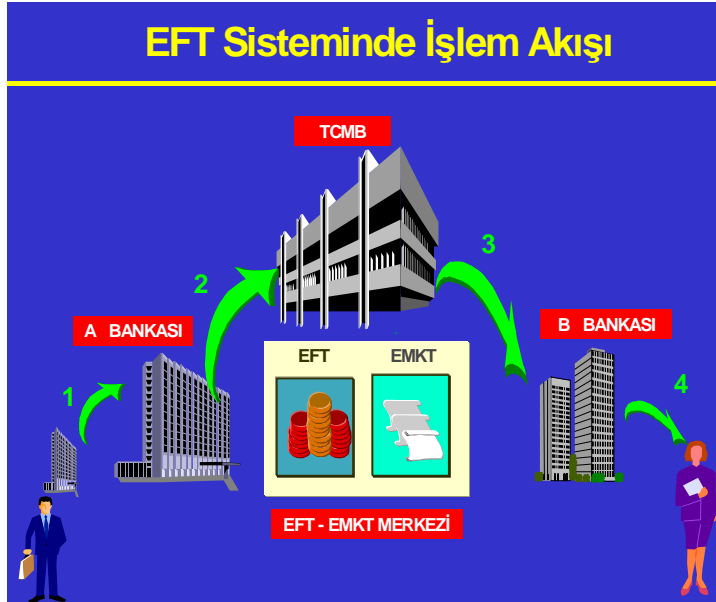
EFT Sisteminin Amaçları

- Nakit dolaşımını azaltmak
- Ödemelerin güvenli, güvenilir, hızlı ve risksiz bir biçimde gerçekleştirilmesini sağlamak
- Sağlıklı ve hızlı bilgi sağlamak
- Para politikasının etkin olarak uygulanmasını kolaylaştırmak
- Elektronik bankacılık uygulamalarının gelişmesini sağlamak

günü geldiğinde, anında ve herhangi bir ücret gerçekleştirilebilmektedirler.

➤ Nasıl çalışır?

Kurumlar ve bireyler bir bankadan diğerine ödeme göndermek istediklerinde EFT Sistemini kullanırlar.



Bankasından B Bankasına aktarılır (Adım 3). Gönderen bankanın EFT Sistemindeki hesap bakiyesi bu ödeme için yeterli değilse, ödeme mesajı bekleme kuyruğuna konur.

TCMB, bu tür sistemlerin ülke ekonomileri üzerindeki olumlu etkilerini göz önüne alarak bankacılık sektörü için gerekli gördüğü EFT Sistemi'ni gerçekleştirmiştir.

Bugün, EFT Sisteminin sayesinde kuruluşlar ve bireyler, bankalarının kendilerine sunduğu telefon bankacılığı ve internet bankacılığı hizmetlerini kullanarak, diğer şahıslara yönelik ödemelerini, kredi kartı borçlarını, telefon, doğalgaz, elektrik, su, yakıt, okul taksidi gibi bir çok türdeki ödemelerini ya da komisyon ödemesiz

Diyelim ki, siz hesabınızın bulunduğu A Bankasına giderek, B Bankasında hesabı olan bir şahsa ödeme göndermek istiyorsunuz (Bkz. Şekil, Adım 1).

A Bankası, işlemi gerçekleştirmek için EFT Sistemine gönderici ve alıcı bilgileri, ödeme tutarı gibi gerekli bilgileri içeren bir ödeme mesajı yollar (Adım 2).

EFT Sistemi gelen mesajı anında işleme koyar. A Bankasının EFT hesabında yeterli bakiye varsa, ödeme tutarı birkaç saniyede A

B Bankası gelen ödemeyi alıcının hesabına kaydeder (Adım 4). EFT Sisteminde işlemler çok hızlı gerçekleşmekle birlikte, bazen A ve B Bankalarının bu havaleyle ilgili yaptığı işlemlere ve dahili uygulamalara bağlı olarak müşterilere yansıyan gecikmeler olabilmektedir.

Sistem bir alacaklandırma sistemidir. Başka bir deyişle, bir banka EFT sistemini kullanarak başka bir bankanın hesabına para yollayabilir, ancak başka bankanın hesabından kendi hesabına para çekemez.

Sistemde mutabakatı yapılmış (hesabı kesinleştirilmiş) mesajı iptal etmek mümkün değildir. Herhangi bir işlem hatası yapılması durumunda, A ve B Bankalarının karşılıklı anlaşması gerekir.

➤ **Ne zaman çalışır?**

EFT ve EMKT Sistemleri, resmi tatil günleri dışında hafta içi her gün 8.00 - 17.30 saatleri arasında çalışır. Yarım işgünlerinde sistem saat 13.00'te kapanır.

Sistemlerde bulunan "aşamalı gün sonu" olanağı sayesinde çeşitli işlemlerin işgünü boyunca farklı saatlerde sona erdirilmesi mümkündür. Aşamalı gün sonuna ilişkin düzenlemeler TCMB tarafından yapılır.

➤ **Kimler üye olabilir?**

Sisteme, Bankalar Kanunu uyarınca Türkiye'de faaliyette bulunan bankalar katılabilirler. Sisteme katılmak isteyen kuruluşların:

- Sisteme katılmak için TCMB'ye, gerekli donanım ve yazılımları edinmek için TBB'ye yazılı olarak başvurması,
- EFT-EMKT Sistemi Katılımcı Taahhütnamesini imzalaması,
- TCMB nezdinde hesabının bulunması,
- Kullanacağı donanımın İşletim Birimi tarafından onaylanmış olması,
- Sisteme katılabilmek için gerekli altyapıyı tamamlamış olması,
- TCMB tarafından belirlenen test takvimi ile katılım tarihine uyması ve testlerde başarılı olması

gerekmektedir.

2.10.2. Moneygram

Bu hizmetten faydalanabilmek için yurt geneline yayılmış **Online** hizmet ağına sahip herhangi bir banka şubesine aşağıda belirtilen belgelerle birlikte başvuruda bulunarak, çekle işleyen vadesiz mevduat hesabı açtırmak yeterli olacaktır.



- Firmanın hesap açılışına ilişkin yazılı talimatı,
- Ticaret Sicil Gazetesi fotokopisi ,
- Oda kayıt belgesi,

- Şirket imza sirküleri,
- Şirketi temsile yetkili kişi/kişilerin kimlik fotokopisi, bu kişilere ait geçerlilik süresi 3 yılı aşmamış noter tasdikli imza sirküleri,
- Vergi levhası fotokopisi.
- Sürekli çek basım programı ise, ödemelerini ağırlıklı olarak çek ile yapan firmaların çeklerini seri bir şekilde otomatik olarak üretmesini sağlayan ve oluşan operasyonel yüklerin azaltılmasını amaçlayan bir programdır.

➤ **Sistemin işleyişi;**

Şirketlerin sürekli çek keşide ettiği müşteriler veri tabanına kaydedilir. Sadece tutar girişleri yazılarak çek kesilir. Şirkete sağlanan muhasebe entegrasyonu opsiyonuyla kesilen çeklerin otomatik kaydı yaratılır. Hizmet bankaların belirlemiş olduğu ücret karşılığında verilir.

➤ **MoneyGram nedir?**

Moneygram yurtdışına hızlı para aktarımına olanak sağlayan bir sistemdir. Bu sistem kapsamında:

Bulduğunuz noktadan diğer bir ülkeye bankamızda hesabınız olmasa bile acil ve anında havale gönderebilir, adınıza gelen bir havaleyi alabilirsiniz.

Moneygram para transferi sayesinde dünyanın 170 ülkesinde banka hesabına gerek duyulmadan, sadece kimlik ibrazı ile gönderim ve ödeme işlemi gerçekleştirilir.

Havale işlemi, siz ve alıcı arasında MoneyGram sistemi kullanılarak online onay alınması yoluyla gerçekleşir.

➤ **Avantajları nelerdir?**

- Son derece pratik! İşlem süreniz ortalama sadece on dakika sürer.
- Onay alınır alınmaz, alıcınıza ödeme anında yapılabilir.
- Sizin belirleyeceğiniz ve sadece alıcının yanıtlayabileceği bir test sorusu ile azami derecede güvenli bir sistemdir.
- Hiçbir ek ücret ödemeksizin havale edilen tutarınızla birlikte alıcıya 10 sözcüğe kadar mesaj yollayabilirsiniz.

➤ **Bu sistemi nerelerde kullanabilirim?**

MoneyGram işlemlerinizi, banka şubelerinde yapabilirsiniz. Sınırsız Bankacılık üyesiyseniz bankanızda Amerikan doları cinsinden döviz hesabınız varsa send işlemlerinizi İnternet Şubesi ve Telefon Bankacılığı kanallarıyla da işlemlerinizi gerçekleştirebilirsiniz.

Dünyanın dört bir yanındaki MoneyGram acenteleri arasında finans kuruluşları, benzin istasyonları, postaneler, marketler ve ülkemizde bulunmayan, fakat yutdışında, özellikle A.B.D.'de yaygın şekilde kullanılan 'Money Order' ofisleri yer almaktadır.

➤ **MoneyGram'ı kimler kullanabilir?**

Güvenli ve hızlı bir şekilde uluslararası para transferi gerçekleştirmek isteyen herkes MoneyGram servisini kullanabilir.

➤ **Hangi durumlarda MoneyGram kullanabilirim?**

- Başka bir şehir ya da ülkede yaşayan bir arkadaşınıza, akrabanıza ya da çalışanınıza acil para göndermeniz gerektiğinde,
- Yurtdışında cüzdanınızın çalınması ya da parasız kalmanız durumunda ülkenize dönebilmeniz için,
- Yurtdışında okuyan çocuğunuzun paraya acil ihtiyacı olduğunda,
- Ailenize para göndermeniz gerektiğinde,
- Ve diğer tüm uluslararası anında kullanıma hazır para aktarımı işlemlerinizde MoneyGram sistemini kullanabilirsiniz.

2.10.3. Akıllı SMS

Akıllı Şifre ailesinden biri olan "Akıllı SMS", İnternet Bankacılığı'nı kullanarak yapacağınız, her türlü para transferi ve ödeme işlemlerinizi için cep telefonunuza "Tek Kullanımlık Onay Şifresi" gönderme sistemidir.

➤ **Akıllı SMS Hangi İşlemler İçin Kullanılır?**

- EFT / Düzenli EFT
- Diğer bankalara ait kredi kartlarının ödemesi
- Başkalarının adına olan Worldcardların ödemesi
- Başkalarının adına olan, bankamızın diğer kredi kartlarının ödemesi,
- Başka hesaplara virman / ileri tarihli virman
- Düzenli para transferi
- Moneygram
- Sanal Kart limit değişikliği

Akıllı SMS için hiçbir ücret ödemeye gerek yok. Tek kullanımlık şifrenizin cep telefonunuza gönderim ücreti bankamız tarafından karşılanmaktadır.

➤ **Neden Akıllı SMS?**

- Riskli işlemlerinizi için iki kademeli güvenlik sağlar.
- Akıllı SMS ile gönderilen şifreniz sadece bir kez kullanılabilir. Ele geçirilse bile tekrar kullanılamaz.
- Ekstra güvenlik için ek şifre hatırlamak zorunda değilsiniz.
- Ekstra güvenlikle birlikte para çıkışı ve ödeme işlemlerini yapmaya devam etmenizi sağlar.
- Ekstra güvenliğe ücretsiz sahip olabilirsiniz!!!
- Başvurunuzla birlikte hemen kullanmaya başlayabilirsiniz.

2.10.4. Swift

SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication) dünya çapında bankalar arasında elektronik fon transferi sağlayan bir sistemdir. Bankalararası ödeme transferlerinin bir kaç dakika içinde gerçekleşmesini sağlayan bu sistem 1973 yılında kuruldu ve 1977 yılında fiilen çalışmaya başladı. 6 bine yakın üyesi bulunan sistemden günde 3 milyon mesaj geçiliyor.

Bankaların sunduğu bu hizmetten yararlanabilmek için ilgili sitelere üye olunması gerekir. Bankalar ve Swift Kodları:

Adabank A.Ş. =====> ADABTRIS	Akbank T.A.Ş. =====> AKBKTRIS
Alternatifbank A.Ş. =====> ALFBTRIS	Anadolubank A.Ş. =====> ANDLTRIS
Bayındırbank A.Ş. =====> BAYDTRIS	Demirbank T.A.Ş. =====> DEMITRIS
Denizbank A.Ş. =====> DENITRIS	Etibank A.Ş. =====> ETIBTR2A
Finansbank A.Ş. =====> FNNBTRIS	HSBC Bank A.Ş. =====> MIDLTRIX
İktisat Bankası =====> Türk A.Ş. IKBATRIS	Kentbank A.Ş. =====> KENTTRISXXX
Koçbank A.Ş. =====> KABATRIS	Oyakbank A.Ş. =====> OYAKTRIS
Pamukbank T.A.Ş. =====> PAMUTRIS	Sümerbank A.Ş. =====> SUMETRIS
Şekerbank T.A.Ş. =====> SEKETR2A	T. Garanti B. A.Ş. =====> TGBATRIS
T. Halk Bankası A.Ş. =====> TRHBTR2A	T. Vakıflar B.T.A.O =====> TVBATR2A
T.C. Ziraat Bankası A.Ş. =====> TCZBTR2A	Tekfenbank A.Ş. =====> TEKFTRIS
Toprakbank A.Ş. =====> TOPRTRIS	Türk Ekonomi BA.Ş. =====> TEBUTRIS
Türk Ticaret Bankası A.Ş. =====> TTIBTRIS	Türkiye İmar B.A.Ş. =====> IMARTRIS
Türkiye İş Bankası A.Ş. =====> ISBKTRIS	Yapı ve Kredi B.A.Ş. =====> YAPITRIS

2.10.5. IBAN

Avrupa Birliği düzenlemeleri çerçevesinde, ülkeler arasında gerçekleştirilen para transferlerinin hızı ile kalitesini artırmak ve maliyetlerini düşürmek amacıyla International Bank Account Number-IBAN adı verilen uluslararası banka hesap numarası standardı geliştirilmiştir. IBAN bugün 33 Avrupa ülkesinde kullanılmaktadır. IBAN'ın amacı Avrupa ülkelerindeki banka ve diğer finansal kurumlar aracılığı ile gerçekleştirilen para transferlerindeki hataları ve bundan doğan gecikmeleri engellemektir. IBAN sayesinde transfer edilen para daha hızlı ve hatasız bir biçimde göndericinin hesabından alıcının hesabına geçmekte; böylece, işlemlerde oluşan hatalardan kaynaklanan bekleme süreleri ve ek maliyetler ortadan kalkmaktadır.

2.10.6. Bankaların Sunduğu Tahsilat Çözümleri

- **Doğrudan borçlandırma sistemi;** Kurumsal ve ticari firmaların bayi veya müşterilerinden yapacakları fatura tahsilatlarının otomatik olarak Halkbank tarafından gerçekleştirilmesidir.

Elektronik ortamda gönderilen fatura tahsilat bilgileriniz, otomatik olarak Bankamız sistemine aktarılır ve fatura tutarları vadesi geldiğinde bayilerinizin/müşterilerinizin hesaplarından otomatik virman yöntemi ile alınarak (ana firma)hesabınıza aktarılır.

- **POS hizmetleri (YTL,YP POS, mail order,sanal POS, mobil POS);** Satışlarını kredi kartı veya banka kartı kartında tahsilat yaparak gerçekleştiren firmalara sunulan bir nakit yönetimi hizmetidir.
- **Nakit ve çek toplama hizmeti;** Tahsilatlarını yoğun olarak çekle gerçekleştiren firmaların çek bilgilerinin ve bankada oluşan akıbet bilgilerinin muhasebe sistemlerine girişi aşamasında ortaya çıkan operasyonel iş yükünü ortadan kaldırmayı amaçlayan bir sistemdir.
- **Havuz hesap;** Şirketlerin banka şubeleri nezdinde bulunan hesap bakiyelerinin istenilen saatlerde, belirtilen havuz hesaba otomatik olarak transfer edilmesini sağlayan bir Nakit Yönetimi Hizmetidir. Otomatik olarak çalışan havuz hesap sistemi ile veya şirket merkezi tarafından on-line olarak, yapılan tahsilatlar merkez (ana hesap) tahsilat hesabında toplanır.

Daha önce belirlenen dosya desenine göre hazırlamış olduğunuz EFT/Havale bilgilerinizi içeren dosyayı, elektronik ortamda bankalar sistemine gönderir ya da İnternet şubesi veya ilgili şubeler aracılığı ile EFT/havale bilgileri ilgili bankanın sistemine aktarılır. Belirlenen gün ve saatte program çalıştırılarak ödemeler otomatik olarak EFT/havale yolu ile yapılır. Bu işlemler sonucunda oluşan akıbet bilgileri firmalara elektronik ortamda geri gönderilir.

- **Gümrük vergisi ödemeleri;** Şirketlerin gümrük vergisi ödemeleri, bankalara verilecek bir talimat ile ya da Kurumsal/ Ticari İnternet Bankacılığı aracılığıyla şirket hesabından yapılabilmektedir. Ödemenin yapıldığını gösteren ve gümrüklerde geçerli olan “gümrük vergi alındı makbuzu” Kurumsal/ Ticari İnternet Bankacılığı aracılığıyla yazdırılabilmektedir. Makbuzun, gümrükçüye en en yakın banka şubesinden alınması da mümkündür.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem basamakları	Öneriler
➤ Kambiyo genel müdürlüğünün dış ticaretteki önemini tespit ediniz.	➤ Dış Ticaret ve Kambiyo Mevzuatını inceleyebilirsiniz.
➤ Döviz ile ilgili belgeleri tanımak ve saklayınız.	➤ Döviz ile ilgili belgeleri inceleyebilirsiniz.
➤ Ödeme sistemlerini inceleyiniz.	➤ Bankalarda kullanılan diğer hizmetler de varsa bunları internetten temin ediniz. ➤ Her bankanın verdiği hizmet farklıdır. Buna göre durum değerlendirmesi yapınız.
➤ Döviz alım ve döviz satım belgelerini belirleyiniz.	➤ Kendi geliştireceğiniz bir örnek olaya ait DAB ve DSB örneği düzenleyiniz.
➤ Döviz alım belgesini hazırlayınız.	➤ Belgenin hangi birime verilmesi gerektiğini belirleyiniz.
➤ Döviz satım belgesini hazırlayınız.	➤ Belgenin hangi birime verilmesi gerektiğini belirleyiniz.
➤ İthalat bedelinin ödenmesi ile ilgili kuralları gözden geçiriniz.	➤ Örnek bir ithalat olayında yapılacak ödeme türünü belirleyiniz.
➤ Görünmeyen işlem hareketlerini takip ediniz	➤ Dış Ticaret ve Kambiyo Mevzuatını inceleyebilirsiniz.
➤ Tahsil işlemlerini izleyiniz.	➤ Dış Ticaret ve Kambiyo Mevzuatını inceleyebilirsiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyette kazanmış olduğunuz bilgileri aşağıda verilen soruları cevaplandırarak değerlendiriniz.

- Bankalar, özel finans kurumları, yetkili müesseseler, PTT ve Kıymetli maden aracı kuruluşları tarafından tüm efektif ve döviz alımları sırasında hangi belgeyi düzenlerler?
A) Transit Ticaret Formu
B) Döviz Alım Belgesi
C) Döviz Satım Belgesi
D) Fatura
- Tüm yabancı ülke paraları ve bu paralarla ödeme yapabilen her tür hesap, belge, bono, poliçe, çek vb. parasal araçların tümüne denir.
- Dışarıya ödenen ithalat bedelleri, aracı komisyoncunun komisyonları, yurt içindeki bankanın yurt dışındaki muhabir şubelerinin talep ettiği komisyonlar, vb. için hangi belge düzenlenir?
A) Transit Ticaret Formu
B) Döviz Alım Belgesi
C) Döviz Satım Belgesi
D) Fatura
- Ticari amaçlarla ihraç edilen mal bedellerini ülkeye en geç ne zaman getirilmelidir?
A) 90 gün
B) 60 gün
C) 45 gün
D) Süre yoktur.
- Bankalarca, takasa tabi tutulan bedeller için TL olarak aynı kur üzerinden ve düzenlenir.
- Dış Ticarete, ihracata konu malların, hizmetlerin ve teknolojilerin bedellerinin dış ticarete taraf olan ülkeler ve firmalar arasında yapılan anlaşmaya istinaden para yerine geçen diğer mal, hizmet ve teknoloji ithalatıyla karşılanması ve aradaki artı ya da eksi farkların döviz transferleri ile kapatılmasınadenir.
- Aşağıdakilerden hangisi bankaların vermiş olduğu ödeme sistemleri arasında yer almaz?
A) EFT
B) IBAN
C) Yatırım
D) SWİFT

DEĞERLENDİRME

Ölçme sorularına vermiş olduğunuz cevaplar ile modülün sonunda yer alan cevap anahtarını karşılaştırınız. Cevaplarınızın tamamı doğru ise modül değerlendirme bölümüne geçiniz.

UYGULAMALI TEST

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
Bankaların görevlerini biliyor musunuz?		
Kurumun izin veren birimlerini seçebiliyor musunuz?		
Başvuru belgelerini ilgili birimlerden temin edebiliyor musunuz?		
Başvuru belgelerinin şeklini biliyor musunuz?		
Hangi durumlarda başvuru belgesi verileceğini biliyor musunuz?		
Döviz alım belgesinin şeklini biliyor musunuz?		
Başvuru belgelerinin şeklini biliyor musunuz?		
Döviz alım belgesini ihracatçıya ibraz edebiliyor musunuz?		
Transit ticaret formu düzenleyerek bankaya ibraz edebiliyor musunuz?		
İthalat bedellerinin ödenmesi işlemlerini seçebiliyor musunuz?		
Döviz ile ilgili belgeleri tanıyor ve saklayabiliyor musunuz?		
Bankadaki bedelin tahsil sürelerini seçebiliyor musunuz?		
Tahsil işlemlerine ait belgeleri seçebiliyor musunuz?		
Görünmeyen işlem hareketlerini takip edebiliyor musunuz?		
Bankalardaki ödeme sistemlerini seçebiliyor musunuz?		

MODÜL DEĞERLENDİRME

Bu modülde kazanmış olduğunuz bilgileri aşağıda verilen soruları cevaplandırarak değerlendiriniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi bankaların görevlerindedir?
 - A. Çek ve diğer kambiyo senetlerinin iştirası(satın alma) işlemleri.
 - B. Saklama hizmetleri.
 - C. Başkaları lehine teminat, garanti ve sair yükümlülüklerin üstlenilmesi
 - D. İşlemleri gibi garanti işleri.
 - E. Hepsi
2. Yönetim kurulu kredi açma yetkisini Kurulca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde'ne veya genel müdürlüğe devredebilir.
3. Bankaların yönetim kademesinde, genel kuruldan sonra en yetkili organ hangisidir?
 - A. Yönetim Kurulu
 - B. Teftiş Kurulu
 - C. Denetim komitesi
 - D. Kredi Komitesi
4. Bankacılık Kanununa göre; bankaların yönetim kurulları genel müdür dahil kaç kişiden az olamaz?
 - A) 10
 - B) 5
 - C) 3
 - D) 7
5. Denetim komitesi, icra ettiği faaliyetlerin sonuçlarını yönetim kuruluna en fazla kaç günü aşmamak koşulu ile bildirmekle yükümlüdür?
 - A) 3 ay
 - B) 1 ay
 - C) 6 ay
 - D) 45 gün
6. Transit ticarete karşılaşılan problemler hangi kurum tarafından sonuçlandırılır.
 - A. Dış Ticaret Müsteşarlığı
 - B. İharacatçı Birlikleri Genel Sekreterliği
 - C. Bankalar
 - D. Hiçbiri
7. Bankalar, düzenlendiği tarihten itibaren kaç gün içinde üzerinden herhangi bir işlem yapılmayan TTF'leri iptal edebilirler?
 - A) 90
 - B) 60
 - C) 270
 - D) 365

8. İhracata ilişkin işlemlerde Döviz Alım Belgesi kaç nüsha olarak düzenlenmektedir?
- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4
9. Dış ticarete, hizmet alım satımını gösteren kalemlerdir.
10. Kayıp DAB bulunursa hangi işlem yapılmalıdır?
- A. Suret iptal edilmek üzere düzenleyen bankaya ibraz edilir ve işlemler asıl üzerinden yapılır.
- B. Aslı iptal edilmek üzere düzenleyen bankaya ibraz edilir ve işlemler suret üzerinden yapılır.
- C. Aslı da sureti de işlemlerde kullanılabilir, ibraz gerekmez.
- D. Aslı iptal edilmek üzere düzenleyen İhracat Genel Müdürlüğüne ibraz edilir.

DEĞERLENDİRME

Ölçme sorularına vermiş olduğunuz cevaplar ile modülün sonunda yer alan cevap anahtarını karşılaştırınız. Cevaplarınızın tamamı doğru ise bir sonraki modüle devam edebilirsiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ 1 CEVAP ANAHTARI

Sorular	Cevaplar
1	C
2	Kredi Komitesi
3	D
4	B
5	Banka Müfettişleri
6	D
7	Kredi Komitesi
8	Tam Yetkili
9	Aracı
10	Transit Ticaret
11	B
12	C
13	A

ÖĞRENME FAALİYETİ 2 CEVAP ANAHTARI

Sorular	Cevaplar
1	A
2	Kambiyo
3	A
4	D
5	TTF, Banka
6	Kambiyo Taahhüdü
7	C

MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

Sorular	Cevaplar
1	A
2	Kambiyo
3	A
4	B
5	C
6	A
7	D
8	C
9	Görünmeyen İşlemler
10	B

ÖNERİLEN KAYNAKLAR

- http://www.igeme.org.tr/TUR/pratik/Ihracat_prosedurleri.pdf
- <http://www.itkib.org.tr/ihracat/DisTicaretBilgileri/Ihracatci.htm>
- <http://www.tcmb.gov.tr/yeni/mevzuat/BANKACILIK/TRANSITTICARETUYGULAMATALIMATI.pdf>

KAYNAKÇA

- ŞENDOĞDU A.Aslan , **Bankacılığa Giriş**, Nobel Yayın Dağıtım, Eylül 2006.
- ŞAHİN Arif, **İhracat Mevzuatı**, İGME Yayınları, 2008.
- KAYA Ferudun, **Dış ticaret İşlemleri ve Muhasebe Uygulamaları**, Detay
- Yayıncılık.
- SÜRYAY, İnternet Mevzuat Erişim.
- http://www.igeme.org.tr/TUR/pratik/Ihracat_prosedurleri.pdf
- <http://www.itkib.org.tr/ihracat/DisTicaretBilgileri/Ihracatci.htm>
- <http://www.tcmb.gov.tr/yeni/mevzuat/BANKACILIK/TRANSITTICARETUYGULAMATALIMATI.pdf>